

2019-2033
.....

Integraal Huisvestingsplan Woerden

gemeente
WOERDEN

Opdrachtgever	Gemeente Woerden
Project	Procesbegeleiding fase 3, Woerden
Datum	13 april 2018
Referentie	1595305-0047.1.0
Auteur(s)	de heer [naam] mevrouw [naam]

.....
Niets uit deze uitgave mag zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van HEVO B.V. worden gekopieerd, noch aan derden ter inzage worden gegeven.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
1.1.	Doelstelling: continuïteit en planmatigheid	5
1.2.	Aanpak	6
1.2.1.	Werkgroep PO	6
1.2.2.	Werkgroep VO	6
1.3.	Leeswijzer	6
2.	Het onderwijs van Woerden	7
2.1.	Primair onderwijs	7
2.2.	Voortgezet onderwijs	7
3.	Beleidskaders en beleidsambities	8
3.1.	Juridisch kader: wet- en regelgeving	8
3.1.1.	Zorgplicht	8
3.1.2.	Verordening	8
3.1.3.	Eigendom	8
3.1.4.	Doordecentralisatie	8
3.1.5.	Weeffouten in het stelsel	9
3.1.6.	Ontwikkelingen	9
3.2.	Beleidsambities: de Bouwstenen van Beleid	10
3.2.1.	Bouwsteen 1: regie	10
3.2.2.	Bouwsteen 2: kwaliteit en duurzaamheid	12
3.2.3.	Bouwsteen 3: renovatie	13
3.2.4.	Bouwsteen 4: aanbod	14
3.2.5.	Bouwsteen 5: samenwerking	15
3.2.6.	Bouwsteen 6: groei, krimp en leegstand	15
4.	Methoden	16
4.1.	Quickscans	16
4.2.	Capaciteitsanalyse	17
5.	Analyse onderwijshuisvesting PO	18
5.1.	Leerlingenprognose PO	18
5.1.1.	Leerlingenaantallen	18
5.2.	Totaalscores quickscans PO	19
5.3.	Analyse per wijk	20
5.3.1.	Binnenstad	20
5.3.2.	Schilderskwartier	21
5.3.3.	Staatsliedenkwartier	21
5.3.4.	Snel en Polanen-Waterrijk	22
5.3.5.	Bomen en Bloemenkwartier	22

5.3.6.	Molenvliet	22
5.3.7.	Harmelen	23
5.3.8.	Zegveld	23
5.3.9.	Kamerik	24
6.	Analyse onderwijshuisvesting VO	25
6.1.	Leerlingenprognose VO	25
6.1.1.	Leerlingenaantallen	25
6.2.	Totaalscores quickscans VO	26
6.3.	Analyse per schoolbestuur VO	26
6.3.1.	Kalsbeek College	26
6.3.2.	Minkema College	27
6.3.3.	Futura College	27
7.	Scenario's onderwijshuisvesting PO	28
7.1.	Urgentiecriteriën	28
7.2.	Basisgeneratie	28
7.3.	Scenario's Binnenstad	29
7.4.	Scenario's Schilderskwartier	30
7.5.	Scenario's Staatsliedenkwartier	30
7.6.	Scenario's Snel en Polanen-Waterrijk	31
7.7.	Scenario's Bomen en Bloemenkwartier	32
7.8.	Scenario's Molenvliet	33
7.9.	Scenario's Harmelen	35
7.10.	Scenario's Zegveld	36
7.11.	Scenario's Kamerik	36
7.12.	Scenario's wijkoverstijgend: SBO De Keerkring en Middelland	37
7.13.	Scenario's behoud en vergroten keuzemogelijkheden	39
7.14.	Vrijgespeelde locaties	39
8.	Scenario's onderwijshuisvesting VO	40
8.1.	Scenario-ontwikkeling VO	40
8.2.	Scenario's per locatie	40
8.2.1.	Minkema Steinhagen	40
8.2.2.	Overige locaties	40
9.	Investeringsopgave PO en VO	41
9.1.	Uitgangspunten	41
9.1.1.	Financiën	41
9.1.2.	Bouwkosten	41
9.1.3.	Total Cost of Ownership	42
9.1.4.	Oorspronkelijke afspraak Fase 2	42
9.1.5.	Nieuwe afspraak Fase 3	42
9.2.	Totale investeringsopgave PO 2019-2033 (0-15 jaar)	43

9.3.	Investeringsopgave PO 2019-2023 (0-5 jaar)	44
9.4.	Investeringsopgave PO 2023-2028 (5-10 jaar)	44
9.5.	Investeringsopgave PO 2028-2033 (10-15 jaar)	45
9.6.	Investeringsopgave Nieuwe Scholen	45
9.7.	Investeringsopgave VO 2019-2033	45
Bijlage I – Toelichting BENG		46

1. Inleiding

De totstandkoming van dit IHP is onderdeel van fase 3 (huidige fase) van het onderzoek naar de toekomstige financiering en organisatie van de onderwijshuisvesting in Woerden.

De eerste fase bestond uit een kwalitatieve en kwantitatieve inventarisatie van de bestaande huisvestingssituatie, definiëring van het gezamenlijk ambitieniveau en inzicht in het benodigd budget om deze ambitie te realiseren. De nulmeting.

De tweede fase bestond uit een uitwerking op hoofdlijnen van mogelijke organisatie- en financieringsmogelijkheden voor de onderwijshuisvesting. Daarbij zijn verschillende mogelijkheden geanalyseerd en gezamenlijke uitgangspunten en randvoorwaarden vastgesteld. Ook is in deze fase het rekenmodel verder uitgewerkt om meer inzicht te krijgen in liquiditeit en rentelasten bij de verschillende scenario's. Resultaat was een voorstel voor een tweetal voorkeursmogelijkheden die nader worden uitgewerkt in de huidige derde fase.

In de huidige fase (fase 3) wordt de voorkeursmogelijkheid van doordecentralisatie voor het voortgezet onderwijs onderzocht. Voor het primair onderwijs is de voorkeursmogelijkheid van een IHP uitgewerkt voordat er een beslissing genomen wordt over doordecentralisatie. Deze rapportage betreft dit IHP.

1.1. Doelstelling: continuïteit en planmatigheid

Dit IHP bepaalt de kaders waarbinnen de gemeente Woerden, samen met de schoolbesturen die actief zijn in de gemeente, investeert in de onderwijshuisvesting. Het IHP vormt daarmee het beleidskader voor het onderwijshuisvestingsbeleid voor de periode 2019-2033.

Het IHP stelt de gemeente en schoolbesturen in staat om op de korte en lange termijn strategische keuzes te maken en proactief beleid te voeren. Daarbij wordt een meerjaren-perspectief geboden waarop het eigen (investerings-)beleid kan worden afgestemd.

In tegenstelling tot de werkwijze op basis van de verordening wordt in het IHP daarom uitgegaan van continuïteit en planmatigheid. Het IHP moet worden gezien als een set met afspraken die nu de basis vormen voor de manier waarop de gemeente Woerden haar zorgplicht uitvoert:

- Voor de eerste vijf jaar (2019-2023) wordt de investeringsopgave op projectniveau gedefinieerd en gefinancierd.
- Voor de tien opvolgende jaren (2023-2033) wordt de investeringsbehoefte ingeschat en gereserveerd.
- Het IHP wordt samen met de nulmeting iedere vijf jaar geactualiseerd. Daarbij is het de intentie om niet van het plan af te wijken tenzij er een fundamentele wijziging is in uitgangspunten. Dat wordt onder andere geconstateerd wanneer om de twee jaar een actualisatie van de leerlingenprognose plaatsvindt.
- Er vindt jaarlijks overleg plaats over de voortgang van het IHP.

De reserveringen borgen de beschikbaarheid van benodigde middelen voor de komende 15 jaar en bieden tevens voldoende flexibiliteit om bij de vijfjaarlijkse herijking op basis van voortschrijdend inzicht het IHP bij te stellen.

1.2. Aanpak

Het fundament voor het IHP is gelegd in een gezamenlijke werkgroep met alle besturen primair onderwijs en voortgezet onderwijs. In deze bijeenkomst zijn de beleidsambities (Bouwstenen van Beleid) voor de onderwijshuisvesting van Woerden besproken. Een Bouwsteen van Beleid is een (verzameling van) beleidsuitgangspunt(en) op één thema. In afzonderlijke werkgroepen PO en VO is het IHP tot stand gekomen.

1.2.1. Werkgroep PO

Aan de hand van de bouwstenennotitie heeft de werkgroep PO met elkaar urgentiecriteria vastgesteld voor scenario-ontwikkeling. Alle geactualiseerde informatie uit fase 1 (nulmeting) is gevisualiseerd op een kaart. Dit wordt het scholenlandschap genoemd. Middels het scholenlandschap is per wijk stilgestaan bij de vervangingsopgave. Daarbij zijn alle mogelijke scenario's geïnventariseerd en getoetst aan de urgentiecriteria. Vervolgens zijn de scenario's financieel vertaald en is het IHP vormgegeven.

1.2.2. Werkgroep VO

Met de werkgroep Voortgezet Onderwijs is nader onderzoek gedaan naar de consequenties van doordecentralisatie en projectdoordecentralisatie en een berekening voor individuele doordecentralisatie. Ook is nog bekeken of deze mogelijkheid van een collectief model meerwaarde zou kunnen hebben. De schoolbesturen van het Voortgezet Onderwijs zijn na het onderzoek tot het standpunt gekomen dat doordecentralisatie niet het gewenste effect geeft.

Het VO heeft besloten daarom ook te kiezen voor het IHP. Het IHP VO is tevens tot stand gekomen in werkgroepen, waarbij op basis van de quickscanscores, de capaciteitsbeoordeling en de leeftijd van de gebouwen scenario's zijn geformuleerd.

1.3. Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft het onderwijsaanbod in de gemeente Woerden. Hoofdstuk 3 gaat in op de beleidskaders en verwoordt de beleidsambities. Hoofdstuk 4 behandelt de gehanteerde methoden om de onderwijshuisvesting voor het PO en VO te analyseren. Hoofdstukken 5 en 6 bevatten de analyses van de onderwijshuisvesting van het PO en VO. Hoofdstukken 7 en 8 schetsen op basis van de Bouwstenen van Beleid en de analyse van de onderwijshuisvesting de voorkeursscenario's voor het PO en VO. Hoofdstuk 9 duidt de financiële uitgangspunten en de investeringskosten behorend bij de voorkeursscenario's.

2. Het onderwijs van Woerden

Dit hoofdstuk beschrijft het onderwijsaanbod in de gemeente Woerden.

2.1. Primair onderwijs

Het scholenlandschap van Woerden voor het basisonderwijs is divers. Er zijn verschillen in denominatie, onderwijsconcept en omvang. Er zijn 7 schoolbesturen voor PO in Woerden gevestigd. Gezamenlijk hebben de schoolbesturen 22 scholen of vestigingen verspreid over 24 locaties. Ze verzorgen het basisonderwijs voor 4.914 leerlingen (teldatum 1-10-2017).

Schoolbestuur	Denominatie	Scholen	Locaties	Leerlingen aantal 2018	Leerlingen % 2018
SPCO Groene Hart	Protestants-christelijk	8	9	1.923	39%
Kalisto	Rooms-katholiek	9	11	1.922	39%
Stichting Klasse	Openbaar	3	4	458	9%
Stg. RO Woerden e.o.	Reformatorisch	1	1	193	4%
Trinamiek	Algemeen-bijzonder	1	1	150	3%
Ver. SMDB Zegveld	Protestants-christelijk	1	1	144	3%
Ver. v. PC-onderwijs	Protestants-christelijk	1	1	124	3%
Totaal		22	24	4.914	100%

Speciaal basisonderwijs

Voor kinderen die zich op de gewone basisschool niet optimaal ontwikkelen is er het speciaal basisonderwijs (SBO). SBO-scholen hebben dezelfde kerndoelen als gewone basisscholen, maar de leerlingen krijgen meer tijd om die te halen. Het SBO is een combinatie van regulier basisonderwijs aangevuld met specifieke leer-, gedrags- en opvoedingsexpertise. De groepen in het SBO zijn kleiner en er zijn meer deskundigen.

Er is één SBO-school in Woerden: SBO de Keerkring van het schoolbestuur Stichting Kalisto Boeiend Onderwijs! (hierna Kalisto). In 2018 telt de school 189 leerlingen.

2.2. Voortgezet onderwijs

Er zijn 3 schoolbesturen voor VO in Woerden gevestigd. Gezamenlijk hebben de schoolbesturen 5 schoolgebouwen. Ze verzorgen het voortgezet onderwijs voor 5.543 leerlingen (teldatum 1-10-2017).

Schoolbestuur	Denominatie	Locaties	Leerlingen aant. 2018	Leerlingen % 2018
Kalsbeek College	Protestants-Christelijk	2	2.657	48%
Minkema College	Openbaar	2	2.642	48%
Futura College	Interconfessioneel	1	244	4%
Totaal		5	5.543	100%

3. Beleidskaders en beleidsambities

Dit hoofdstuk behandelt de beleidskaders en de beleidsambities van dit IHP. Er wordt eerst ingegaan op de wettelijke taak van de gemeente en schoolbesturen op het gebied van onderwijshuisvesting en relevante ontwikkelingen. Daarna worden de beleidsambities van de gemeente en de schoolbesturen benoemd: de Bouwstenen van Beleid. Deze Bouwstenen zijn vastgesteld met het PO en met het VO.

3.1. Juridisch kader: wet- en regelgeving

3.1.1. *Zorgplicht*

Gemeenten hebben op het gebied van onderwijshuisvesting de zogeheten zorgplicht. De onderwijswetgeving stelt dat een gemeente dient te voorzien in adequate huisvesting voor het BO, SBO, (V)SO en VO. De voorzieningen in de huisvesting waarvoor de gemeente verantwoordelijk is zijn vastgelegd in de wetgeving. Daarbij gaat het onder andere om (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding en herstel van constructiefouten. Het onderhoud (binnen- en buitenkant) en de exploitatie van schoolgebouwen is de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Renovatie is (vooralsnog) niet wettelijk geregeld.

3.1.2. *Verordening*

De uitvoering van de zorgplicht wordt geregeld via een juridisch instrument, de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Woerden. Op grond van de Gemeentewet (artikel 149), Wet op het Primair Onderwijs (artikel 102), Wet op de Expertisecentra (artikel 100) en Wet op het Voortgezet Onderwijs (artikel 76) is de gemeenteraad verplicht bij verordening een regeling op te stellen. De verordening is de basis voor onderwijs-huisvestingsbeleid en regelt uitgangspunten voor onder andere de voorzieningen die schoolbesturen kunnen aanvragen bij een gemeente, criteria voor het toetsen van deze aanvragen en procedurele afspraken. In de praktijk wordt de modelverordening van de VNG door gemeenten gebruikt en op onderdelen aangepast.

3.1.3. *Eigendom*

Schoolbesturen hebben het *juridisch eigendom*: dit houdt in dat een schoolbestuur als eigenaar van een schoolgebouw juridisch aansprakelijk is. Wanneer een schoolbestuur geen gebruik meer maakt van het gebouw valt het gebouw terug aan de gemeente. De gemeente heeft het *economisch eigendom*. Schoolbesturen kunnen vanwege hun positie een gedeelte van het gebouw in medegebruik geven (aan een maatschappelijke partij) of verhuren (commerciële partij), indien de gemeente daar toestemming voor geeft.

3.1.4. *Doordecentralisatie*

Er is een uitzondering op het bovenstaande. Gemeenten kunnen met één of meerdere schoolbesturen overeenkomen dat het schoolbestuur zelf geheel verantwoordelijk is voor de onderwijshuisvesting, dus ook nieuwbouw en uitbreiding (artikel 76 Wet op het Primair Onderwijs en artikel 111 Wet op het Voortgezet Onderwijs). Daarvoor ontvangt een schoolbestuur jaarlijks een bedrag van de gemeente. Dit wordt doordecentralisatie genoemd. De gemeente behoudt hierbij wel de zorgplicht.

3.1.5. Weeffouten in het stelsel

De huidige rolverdeling (waarbij gemeenten verantwoordelijk zijn voor nieuwbouw en schoolbesturen verantwoordelijk zijn voor onderhoud en exploitatie) werkt niet optimaal. Het stelsel biedt beide partijen theoretisch de mogelijkheid om de eigen uitgaven te beperken. Gemeenten kunnen eigen uitgaven beperken door relatief goedkope gebouwen neer te zetten, ten koste van hoge onderhouds- en exploitatiekosten. Schoolbesturen kunnen de eigen uitgaven beperken door weinig te investeren in onderhoud en eerder nieuwbouw aan te vragen bij de gemeente.

3.1.6. Ontwikkelingen

Op 15 december 2016 hebben de PO-Raad, de VO-raad en de VNG, staatssecretaris Sander Dekker een gezamenlijk voorstel gestuurd om de tekortkomingen in het huidige stelsel voor onderwijshuisvesting op te lossen. Het uitgangspunt van dit voorstel is dat gemeenten en schoolbesturen een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben voor de (kwaliteit van de) huisvesting van scholen.

Het voorstel pleit voor aanpassing van het stelsel om een aantal van de geconstateerde tekortkomingen op te heffen. Daarbij worden de nadelen van de scheiding van de financiële middelen zoveel mogelijk opgeheven. Gemeenten en schoolbesturen komen in een meer gelijkwaardige positie ten opzichte van elkaar. Belangrijke elementen uit het voorstel zijn:

- Alle gemeentebesturen worden verplicht om in samenspraak met de schoolbesturen een IHP voor ten minste vijftien jaar vast te stellen.
- Het IHP wordt in de wet opgenomen als onderdeel van het op overeenstemming gericht overleg en neemt daarbij de plaats in van de bestaande jaarcyclus. De gemeentelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting kan daardoor worden ingevuld door besluitvorming op basis van het IHP of door middel van volledige doordecentralisatie.
- Alle schoolbesturen zijn verplicht een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) per schoolgebouw vast te stellen en voor de uitvoering daarvan middelen te reserveren (een voorziening te vormen).
- De kwaliteitskaders PO en VO van Ruimte-OK en het Bouwbesluit vormen de basis voor zowel het IHP als het MJOP.
- Renovatie wordt beschouwd als een grootschalige en integrale aanpak waardoor de levensduur van een schoolgebouw verlengd wordt met 25 jaar, voldaan wordt aan de eisen van het Bouwbesluit en het gebouw geschikt is voor het onderwijs van de toekomst.
- Het bestaande investeringsverbod voor vervangende nieuwbouw en renovatie wordt versoepeld.

Door de ontwikkeling van dit IHP lopen de gemeente Woerden en de schoolbesturen, binnen de kaders van de vigerende wetgeving, vooruit op dit wetsvoorstel. Daarnaast is aanvullend beleid ontwikkeld. Dit wordt toegelicht in de volgende paragrafen.

3.2. Beleidsambities: de Bouwstenen van Beleid

De Bouwstenen vormen, naast de wet- en regelgeving, de basis voor het onderwijs-huisvestingsbeleid van de gemeente Woerden. Eventuele ingrepen in de onderwijshuisvesting worden gedaan op basis van deze Bouwstenen, en getoetst aan de onderliggende uitgangspunten. De gemeente en de schoolbesturen hebben gezamenlijk – naast de vaststelling van de leerlingenprognoses – zes bouwstenen ontwikkeld, die hier worden omschreven.

3.2.1. *Bouwsteen 1: regie*

Deze bouwsteen geeft aan hoe gemeente en schoolbesturen met elkaar samenwerken op het gebied van onderwijshuisvesting. De schoolbesturen en gemeente hebben daartoe bouwstenen geformuleerd voor de toekomstige organisatie en financiering van de onderwijs-huisvesting:

1. Meerjarige afspraken en planmatige vernieuwing.
2. Investerings in de onderwijshuisvesting voor het PO en VO worden vanuit een gezamenlijke prioritering en een gezamenlijk budget door de gemeente en schoolbesturen benaderd.
3. Continuïteit van middelen vanuit gemeente (vast uitgave-ritme) en schoolbesturen (eigen bijdrage). Op basis van Total Cost of Ownership (TCO) investeren gemeenten en schoolbesturen samen in nieuwbouw en renovatie.

4. Structureel overleg over het benodigd aanbod.
5. Gezamenlijke afspraken over kwaliteitseisen en passende financiering.
6. De financiering en organisatie van onderwijshuisvesting realiseert tijdig nieuwbouw of levensduurverlengende renovatie.
7. Uitgangspunt is dat de exploitatie- en onderhoudskosten van schoolbesturen relatief niet toenemen ten opzichte van de huidige situatie.
8. Doordat de gemeente en de schoolbesturen gezamenlijk afspraken maken is het beleid met betrekking tot onderwijshuisvesting minder afhankelijk van politiek (na vaststelling door het consensusoverleg).
9. Financiële ruimte voor het stichten van nieuwe scholen.
10. Aansluiting, in financieel en beleidsmatig opzicht, op bestaand beleid en regelgeving (onder andere Integraal Kindcentrum, maximale gebouwgroote VO, Klimaat Neutraal 2030, de gasvrije wijk, de verduurzaming van scholen, klimaatadaptatie en bodemdaling, etc.) en het in ontwikkeling zijnde gemeentelijk beleid met betrekking tot inclusie (de toegankelijkheid van schoolgebouwen).
11. Vanwege veranderende omstandigheden in het onderwijsveld, vooral op het gebied van leerlingenaantallen, worden opgaven op het moment van uitvoering/beschikking opnieuw geanalyseerd en getoetst aan de dan geldende prognoses.
12. Schoolbesturen kunnen, na goedkeuring van het consensusoverleg, kiezen voor het voorfinancieren van nieuwbouw of renovatieprojecten. Hierdoor ontstaat flexibiliteit door het eerder uitvoeren van de nieuwbouw/renovatie dan het tijdvak waarin de projecten zijn gepland.

3.2.2. *Bouwsteen 2: kwaliteit en duurzaamheid*

Deze bouwsteen geeft aan welke kwaliteit gemeente en schoolbesturen met elkaar nastreven op het gebied van onderwijshuisvesting. De gemeente en schoolbesturen hebben daartoe met elkaar een optimum gedefinieerd tussen kwaliteit (Frisse Scholen), duurzaamheid (bijna energieneutrale gebouwen-BENG, zie Bijlage I voor een toelichting) en totale levensduurkosten.

Bestaand of nieuw te formuleren beleid van de gemeente kan leiden tot extra expliciete kwaliteitseisen, die verder gaan dan de reeds geformuleerde gezamenlijke ambities.

Bij veranderende omstandigheden (bijvoorbeeld nieuw beleid en wetswijzing) houden de gemeente en schoolbesturen de mogelijkheid om met elkaar in gesprek te gaan over de consequenties voor de gemaakte meerjarige afspraken.

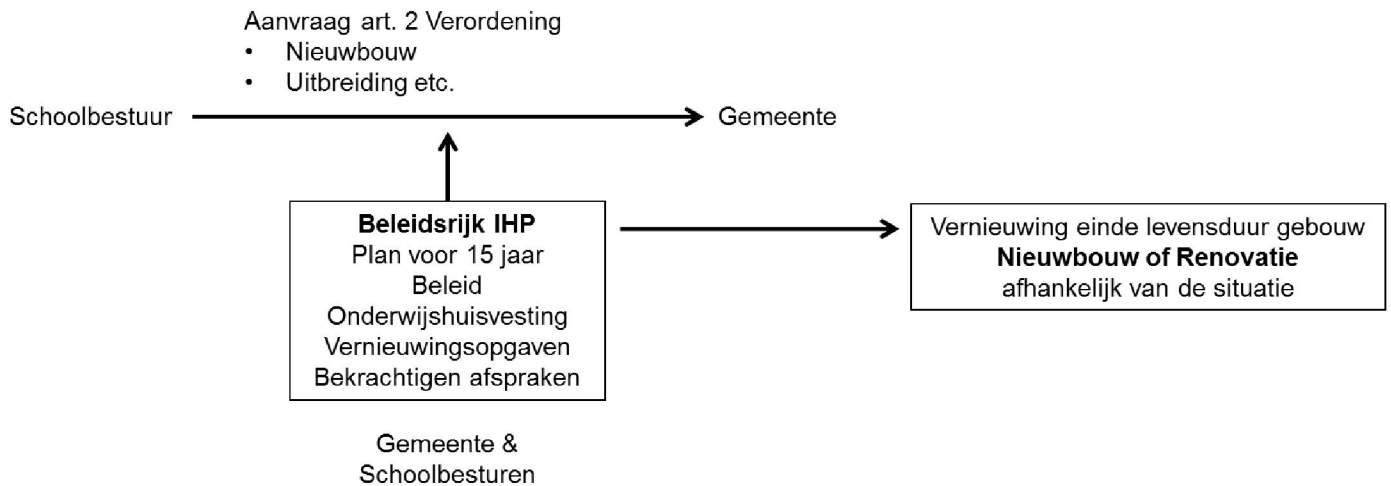
<i>Frisse Scholen - versie september 2015</i>	A/B/C	VERKLARING KEUZE
ENERGIE		
Energie Prestatie Gebouw Duurzame energie Beheer Kwaliteitsborging	BENG A C C	indien niet haalbaar, ten minste A (BENG verplicht per 01-01-2020) inclusief energiespiegel (begrijpelijk zichtbaar maken van het verbruik) inclusief 5-jarige resultaatsverplichting
LUCHT		
Luchtverversing Spuiventilatie Ruimtevolume Kwaliteit van de toevoerlucht Emissies van materialen Emissies van apparatuur Schoonmaakbaarheid Tabaksrook Toiletten Legionella Kwaliteitsborging	B C B+ C B A C A C C A	indien gebruiksinstructie wordt opgevolgd, anders vervalt eis 3.000 mm klasse C-eisen uit cahier P1 en filterklasse F5 (locatieafhankelijk) toepassing copiers minimalisering (gebruik ontmoedigen) zie ook rapport 'naar een schone school' van VSR&OSB in toiletruimten voor de jongste kinderen extra ventilatie voorzien inclusief 5-jarige resultaatsverplichting
TEMPERATUUR		
Operatieve temperatuur winter Operatieve temperatuur zomer Individuele beïnvloeding Lokaal thermisch discomfort Kwaliteitsborging	C C C C B	elektrisch bediende zonwering inclusief 5-jarige resultaatsverplichting
LICHT		
Kunstlicht Daglicht Helderheidswering Individuele beïnvloeding Kwaliteitsborging	C div. C B B	met led, max. 8W/m ² , bewegingssensoren gehele gebouw, daglichtafhankelijke regeling over het hele lokaal, in zone schakelbaar zuid = C, overig = B inclusief 5-jarige resultaatsverplichting
GELUID		
Geluidswering van de gevel Installatiegeluid Ruimteakoestiek Luchtgeluidsisolatie Contactgeluidsisolatie Kwaliteitsborging	C C C A C C	inclusief 5-jarige resultaatsverplichting

3.2.3. *Bouwsteen 3: renovatie*

Deze bouwsteen geeft aan hoe gemeente en schoolbesturen omgaan met renovatie. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor nieuwbouw en schoolbesturen voor groot onderhoud. . Renovatie kan een duurzamere oplossing zijn dan nieuwbouw. Ten aanzien van renovatie zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd (zie ook afbeelding op volgende pagina):

1. Renovatie wordt opgenomen als voorziening. In de huidige situatie zijn gemeenten alleen verantwoordelijk voor nieuwbouw wanneer een gebouw einde levensduur is (art. 2 verordening). Door renovatie op te nemen als voorziening ontstaat de mogelijkheid om bij een gebouw, dat einde levensduur is, ook renovatie toe te passen. Renovatie (vernieuwbouw) wordt beschouwd als een grootschalige en integrale aanpak waardoor de levensduur van een schoolgebouw verlengd wordt met 25 jaar.
2. Voor renovatie/vernieuwbouw gelden in principe dezelfde eisen als voor nieuwbouw met betrekking tot de regieafspraken, kwaliteit, duurzaamheid en totale levensduurkosten, met een aantal uitzonderingen waar onmogelijk aan eisen te voldoen is.
3. Per situatie wordt in een haalbaarheidsonderzoek bepaald of nieuwbouw of renovatie de beste oplossing is voor de betreffende school. Daarbij wordt een integrale afweging gemaakt tussen kwaliteit, investering en levensduur.

3.2.4. *Bouwsteen 4: aanbod*

Deze bouwsteen geeft aan welk aanbod de gemeente en schoolbesturen nastreven. Het gewenste aanbod van onderwijs is bepalend voor de huisvestingsoplossingen.

Primair onderwijs:

1. Het onderwijsaanbod van Woerden wordt in het IHP inzichtelijk gemaakt door een footprint. Er wordt een overzichtskaart opgesteld van Woerden met de scholen per wijk, kern en buurt.
2. Er blijven, in de gemeente Woerden, voldoende keuzemogelijkheden in het onderwijsaanbod in denominatie, onderwijsconcept en onderwijsniveau. Keuzemogelijkheid is een kernwaarde van het onderwijs.
3. Voor de scenario-ontwikkeling wordt het onderwijsaanbod per onderwijssoort overwegend geanalyseerd in relatie tot een bepaald schaalniveau:
  - a. Basisonderwijs op buurt-, wijk- of kernniveau.
  - b. Speciaal basisonderwijs op gemeenteniveau.
4. De te realiseren voorzieningen worden intensief afgestemd op identiteit, profiel en behoefte van het desbetreffende gebied.
5. Het streven is vitale en toekomstbestendige scholen. De opheffingsnorm van Woerden (per 1 augustus 2018) van 113 leerlingen in het PO heeft een signaalfunctie.
6. Het onderwijsaanbod wordt geanalyseerd in relatie tot leefbaarheid. Daarbij kan de gewenste omvang van scholen in kleine kernen anders zijn dan de gewenste omvang van scholen in grote kernen.
7. Het onderwijsaanbod is bereikbaar voor kinderen: de bereikbaarheid via een veilige weg wordt gewaarborgd en er wordt rekening gehouden met natuurlijke barrières.
8. De (nieuwe of gerenoveerde) gebouwen zijn dusdanig flexibel dat het onderwijsaanbod in de toekomst kan veranderen.

Voortgezet onderwijs:

1. Er blijft in Woerden voldoende keuzemogelijkheden in het onderwijsaanbod qua onderwijsniveaus.
2. Voor de scenario-ontwikkeling wordt het onderwijsaanbod geanalyseerd in relatie tot het regionaal niveau. Omdat het IHP een gemeentelijk plan betreft wordt in de totstandkoming van het IHP ruimte gemaakt om in gezamenlijkheid afspraken te maken over de regionale afstemming. De reikwijdte is regionaal, zeker in het licht van krimp en aanbod van onderwijssoorten. Het uitgangspunt is dat regionale afstemming niet mag leiden tot kostenverhoging in de huisvesting.
3. Het streven is vitale en toekomstbestendige scholen. De nationale opheffingsnormen per onderwijsniveau voor het VO hebben een signaalfunctie.
4. De (nieuwe of gerenoveerde) gebouwen zijn dusdanig flexibel dat het onderwijsaanbod in de toekomst kan veranderen.

3.2.5. *Bouwsteen 5: samenwerking*

Deze bouwsteen geeft aan hoe de gemeente en schoolbesturen omgaan met samenwerking op het gebied van onderwijshuisvesting. Eventuele gebouwelijke consequenties worden in beeld gebracht en zijn onderdeel van scenario-ontwikkeling.

1. Samenwerking kan variëren van inhoudelijke tot gebouwelijke samenwerking. Daarbij is gebouwelijke samenwerking economisch wenselijk: een hogere bezettingsgraad van ruimten leidt tot betere exploitatie.
2. Samenwerking wordt niet opgelegd maar wordt als mogelijkheid verkend. De volgende samenwerkingsmogelijkheden worden verkend:
  - a. Samenwerking tussen basisscholen, ongeacht denominatie of onderwijsconcept.
  - b. Samenwerking tussen basisscholen en peuterspeelzalen (psz), kinderopvang (kdv) en buitenschoolse opvang (bso), met name bij bouwinitiatieven. Hierbij wordt de mogelijkheid tot vorming van een Integraal Kindcentrum (IKC) onderzocht.
  - c. Samenwerking met overige maatschappelijke partners (CJG, sport, wijkcentra, bibliotheek etc.), met name bij bouwinitiatieven.
  - d. Samenwerking tussen basisscholen en speciaal basisonderwijs.
  - e. Samenwerking tussen basisscholen en voortgezet onderwijs-scholen.
  - f. Samenwerking tussen voortgezet onderwijs-scholen.
3. Bij samenwerkingsinitiatieven vindt afstemming plaats met de behoefte van Woerden: op buurtniveau, wijkniveau, gemeenteniveau en/of regionaal niveau.

3.2.6. *Bouwsteen 6: groei, krimp en leegstand*

Deze bouwsteen geeft aan hoe de gemeente en schoolbesturen omgaan met groei en krimp in relatie tot onderwijshuisvesting. Een belangrijk gevolg van krimp voor onderwijshuisvesting is leegstand.

1. Leegstand in onderwijshuisvesting wordt door schoolbesturen en gemeenten erkend als probleem. Leegstand zorgt voor hogere exploitatiekosten.
2. Voor het oplossen van leegstand zijn verwijzen naar (gebruik van ruimteoverschotten door andere scholen met een ruimtetekort) en/of het in medegebruik geven of verhuren van ruimten reële mogelijkheden. Er wordt daarbij rekening gehouden met mogelijke gebouwelijke aanpassingen. Afstoten van leegstand is alleen een optie in bijzondere gevallen.
3. Leegstand kan worden ingezet voor onderwijs- en kinderopvanggerelateerde activiteiten.
4. Voorwaarden voor verwijzen naar leegstand zijn:
  - a. Afstandscriterium (PO: 2 km en VO: 10 km), mits via een veilig begaanbare route.
  - b. Uitwoning bij voorkeur met twee groepen tegelijkertijd in het PO en met minimaal 10% van de ruimtebehoefte (in m²s) van een school in het VO.
5. Mogelijkheden voor het voorkomen van leegstand zijn:
  - a. Efficiënt inzetten van ruimten (niet bouwen voor leegstand).
  - b. Bouwdelen afstootbaar maken.
  - c. Clustering van scholen (onder één dak – bijvoorbeeld Harmelen en Kamerik).

4. Methoden

Dit hoofdstuk behandelt de gehanteerde methoden om de onderwijshuisvesting voor het PO en VO te analyseren.

4.1. Quickscans

Op basis van de huisvestingsverordening is alleen de bouwkundige staat een formeel toetsingscriterium. Voor het IHP is het echter niet alleen de vraag of een pand een goed *gebouw* is, maar of een pand een goed *schoolgebouw* is. In de beoordeling van het gebouwenbestand is daarom gekeken naar meer dan alleen de bouwkundige staat. Er is ook gekeken naar onderwijskundige functionaliteit, binnenmilieu, veiligheid, exploitatie en uitstraling van de schoolgebouwen. Dit zijn kaders voor strategisch vastgoedbeleid.

Op basis van de door HEVO ontwikkelde 'Waardenwijzer' is elk schoolgebouw op deze criteria beoordeeld en voorzien van een gewogen score. Daarvoor is (met uitzondering van enkele nieuwe gebouwen) ieder schoolgebouw in Woerden bezocht. De totaalscore geeft daarmee op uniforme wijze richting aan de mate van urgentie tot een levensduurverlengende ingreep in relatie tot de gebouwkwaliteit:

- Bij <57 punten: binnen 0 - 5 jaar (rood)
- Bij 57 - 63 punten: binnen 5 - 10 jaar (oranje)
- Bij 63 - 69 punten: binnen 10 - 15 jaar (lichtgroen)
- Bij 69 - 74 punten: binnen 15 - 20 jaar (donkergroen)
- Bij >74 punten: meer dan 20 jaar (donkergroen)

De quickscanscores zijn input voor de scenario-ontwikkeling. Bij het besluit tot nieuwbouw/renovatie bij de scenario-ontwikkeling wordt ook gekeken naar andere belangrijke factoren zoals leeftijd van het gebouw en overige urgentiecriteria.

4.2. Capaciteitsanalyse

Als onderdeel van de quickscans is ook de capaciteit van de schoolgebouwen geanalyseerd. De capaciteitsanalyse maakt een ruimtetekort of -overschot per gebouw inzichtelijk. De ruimtebehoefte van een school wordt bepaald door de leerlingentelling en de prognose te vertalen naar ruimtebehoefte (op basis van de criteria in de verordening). Deze ruimtebehoefte wordt vergeleken met het aantal vierkante meters dat beschikbaar is: het brutovloeroppervlak (bvo).

Opmerking: dit is een genormeerde ruimtebehoefteberekening. In de praktijk zijn er efficiënte en minder efficiënte gebouwen. Wanneer een school bijvoorbeeld veel grote gangen heeft, of een grote aula, kan er een genormeed ruimteoverschot zijn, terwijl dit niet zo wordt ervaren. Er is relatief immers minder lesruimte. Ook wordt in de praktijk gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot medegebruik. In het IHP is vanwege het beleidsrijke karakter ruimte voor nuance op de resultaten uit deze ruimtebehoefteberekeningen.

De capaciteitsanalyse is van belang omdat een ruimteoverschot de schoolbesturen geld kost voor exploitatie en onderhoud. Schoolbesturen ontvangen een vergoeding voor materiële instandhouding op basis van het aantal leerlingen, en niet op basis van het aantal m² in een school. Bovendien vormen ruimteoverschotten een risico voor de gemeente. Wanneer een gebouw geheel leeg komt te staan valt het gebouw terug aan de gemeente. Daarnaast dient de gemeente (op basis van de verordening) te voorzien in oplossingen voor ruimtetekorten.

5. Analyse onderwijshuisvesting PO

Dit hoofdstuk behandelt de analyse van de onderwijshuisvesting voor het PO. Er wordt respectievelijk ingegaan op de leerlingenprognose, de quickscanscores en de analyse per wijk.

5.1. Leerlingenprognose PO

Voor het PO is de prognose van prognosebureau PVG van begin 2017 toegepast. In de derde fase is de nieuwe teldatum (1 oktober 2017) geactualiseerd.

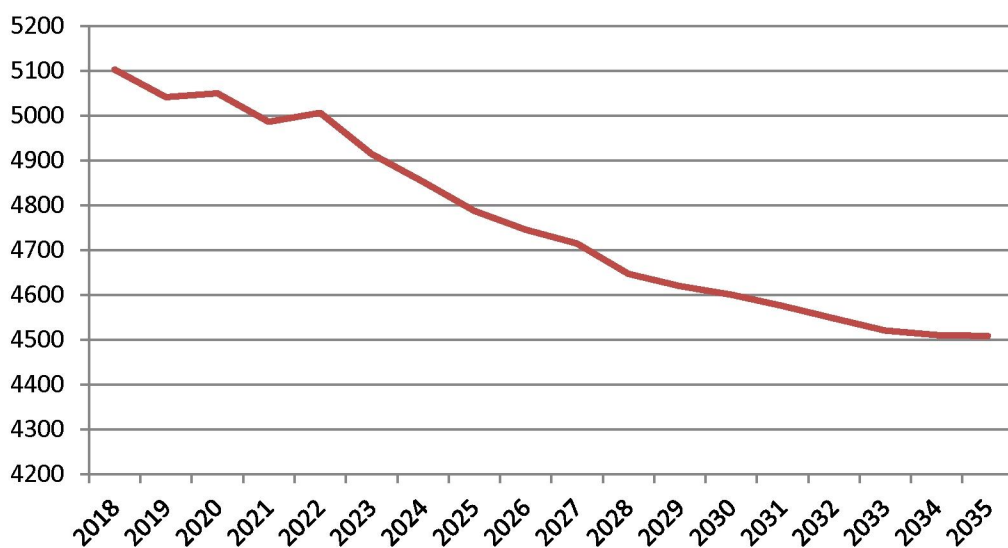
Daar waar in de praktijk de ontwikkeling van de leerlingentelling (op die specifieke locatie) sterk afwijkt van de gehanteerde prognoses, wordt dit per geval aangegeven. Net als bij de capaciteitsanalyse is er ruimte voor nuance.

5.1.1. Leerlingenaantallen

De prognose geeft aan dat het leerlingenaantal PO in de gemeente Woerden tussen 2018 en 2035 terugloopt van 5.103 leerlingen naar 4.509 leerlingen (zie onderstaande grafiek). Dit is een afname van 12%.

Daar is alle geplande woningbouw in meegenomen, met uitzondering van 1.500 woningen die gerealiseerd worden in Middelland. Ondanks dat er nog geen prognosecijfers zijn voor Middelland is er in de scenario-ontwikkeling rekening gehouden met de mogelijke impact van deze woningbouw.

Prognose

Figuur 1: leerlingenprognose Woerden: 2018 is gebaseerd op teldatum 1 oktober 2017

5.2. Totaalscores quickscans PO

Onderstaande tabel geeft een eerste indruk van de vervangingsopgave voor de onderwijshuisvesting PO in Woerden wanneer deze uitsluitend gebaseerd zou zijn op de score van de quickscan. De kolom 'leeftijd' heeft uitsluitend betrekking op de leeftijd van het oudste bouwdeel. Voor een volledige indruk per schoolgebouw wordt verwezen naar de quickscan-rapportages per schoolgebouw die zijn opgesteld tijdens de nulmeting.

Een aantal gebouwen zijn zeer recent (<2 jaar geleden) gerealiseerd, of worden momenteel gerealiseerd, en hebben daarom geen score.

Schoolbestuur	Schoolnaam	Score	Bouwjaar	Verbouwing/uitbreiding	Leeftijd
SPCO Groene Hart	R. de Jagerschool	53,5	1973	-	45
SPCO Groene Hart	Wilhelminaschool	57,5	1978	2004	40
Kalisto	St. Bavo	57,5	1980	2004	38
Kalisto	Franciscus (Oké geb.)	59	1980	2007	38
Trinamiek	De Kring	60	1970	1992/1998/2000	48
Kalisto	De Wegwijzer	62	1975	2008	43
Ver. SMDB Zegveld	Jorai	62	1962	1985/2002	56
SPCO Groene Hart	Willem van Oranje	64	1956	1976/2008	62
SPCO Groene Hart	Constantijnschool	64	1985	2007	33
Stg. RO Woerden e.o.	Jan de Bakkerschool	65	1978	1989/2003	40
SPCO Groene Hart	Johan Frisoschool	67,5	1991	-	27
Stichting Klasse	De Achtsprong	68,5	1976	1984/1994/2007	42
Kalisto	SBO De Keerkring	69	1953	2005/2017	65
Stichting Klasse	Andersenschool	69	1995	-	23
Kalisto	De Schakel	71	1971	2003	47
Kalisto	Franciscus	72	1985	2007	33
Kalisto	De Molenwiek	73	1991	2006	27
SPCO Groene Hart	Willem Alexanderschool	79,5	2007	-	11
Stichting Klasse	Rembrandt van Rijn	81	2007	-	11
Kalisto	De Regenboog	82	2008	-	10
SPCO Groene Hart	Margrietschool	70/70	1995/2000	-	23/18
SPCO Groene Hart	De Fontein		2016	-	2
Kalisto	De Notenbalk		2016	-	2
Stichting Klasse	De Horizon		2016	-	2
Kalisto	De Wijde Blik		2019	-	0
Ver. v. PC-onderwijs	Eben Haëzer		2019	-	0

5.3. Analyse per wijk

Deze paragraaf schetst per wijk de huisvestingssituatie. Daarbij wordt stilgestaan bij de quickscanscore, de leeftijd van de gebouwen, de prognose en eventuele nuances.

5.3.1. Binnenstad

Schoolbestuur	Schoolnaam	Score	Leeftijd	Bvo	2018	2023	2033
SPCO	Wilhelminaschool	57,5	40	1.176	-121	-181	40
	Totaal			1.176	-121	-181	40
	Totaal (%)				-10%	-15%	3%

Tabel: wijkoverzicht van quickscanscore en capaciteitsanalyse. De ruimtetekorten en ruimteoverschotten zijn weergegeven voor 2018 (teldatum 1 oktober 2017), 2023 en 2033 (prognose).

Toelichting: tabel

Eerst een toelichting op de tabellen in dit hoofdstuk. De Wilhelminaschool fungeert als voorbeeld. Voor het schoolgebouw is aangegeven wat de quickscanscore bedraagt en wat de leeftijd is (van het oorspronkelijke bouwdeel). In de kolom bvo (brutovloeroppervlak) staat aangegeven groot het schoolgebouw is (m² bvo). De kolommen met de jaartallen vormen samen de capaciteitsanalyse zoals beschreven in paragraaf 4.2. Er is berekend of er op basis van het aantal leerlingen een overschot of tekort is aan ruimte. In dit geval is er een ruimtetekort. Ruimtetekorten zijn met een min en in het rood aangegeven, ruimteoverschotten in het zwart. Het ruimtetekort bedraagt 121 m² in 2018 en loopt tot -181 m² in 2018, om af te nemen tot een ruimteoverschot van 40 m² in 2033. Daarbij is 2018 berekend op basis van de teldatum 1 oktober 2017 (het werkelijk aantal leerlingen) en zijn 2023 en 2033 berekend op basis van de leerlingenprognose.

In de Binnenstad is het schoolgebouw van de Wilhelminaschool 40 jaar oud en komt op basis van de score tussen 5-10 jaar in aanmerking voor nieuwbouw/renovatie. De school heeft een structureel ruimtetekort.

5.3.2. Schilderskwartier

Schoolbestuur	Schoolnaam	Score	Leeftijd	Bvo	2018	2023	2033
SPCO	Willem Alexandersch.	79,5	11	1.331	-157	-91	130
Kalisto	De Keerkring	69	65	2.251	522	750	816
St. Klasse	Rembrandt van Rijn	81	11	1.169	616	610	673
Trinamiek	De Kring	60	48	1.526	572	622	748
	Totaal			6.277	1.553	1.891	2.367
	Totaal (%)				25%	30%	38%

In Schilderskwartier is het schoolgebouw van De Kring bijna 50 jaar oud en komt op basis van de score tussen 5-10 jaar in aanmerking voor nieuwbouw/renovatie. Het schoolgebouw van De Keerkring is 65 jaar oud maar is gedeeltelijk gerenoveerd en uitgebreid in 2005. Daarnaast is er een nieuw speellokaal gerealiseerd in 2017.

Met uitzondering van de Willem Alexanderschool heeft iedere school een ruimteoverschot. De Willem Alexanderschool en de Rembrandt van Rijn zijn gehuisvest in één multifunctionele accommodatie. Het ruimtetekort wordt onderling opgelost.

5.3.3. Staatsliedenkwartier

Schoolbestuur	Schoolnaam	Score	Leeftijd	Bvo	2018	2023	2033
SPCO	R. de Jagerschool	53,5	45	1.302	443	468	519
Kalisto	De Schakel	71	47	1.298	12	-9	82
	Totaal			2.600	455	459	601
	Totaal (%)				18%	18%	23%

In Staatsliedenkwartier is het schoolgebouw van de R. de Jagerschool 45 jaar oud en komt op basis van de score tussen 0-5 jaar in aanmerking voor nieuwbouw/renovatie. De aanvraag voor nieuwbouw/renovatie door SPCO Groene Hart is reeds goedgekeurd door de gemeente. Het schoolgebouw van De Schakel is 47 jaar oud maar is in 2003 gedeeltelijk gerenoveerd.

De Schakel heeft een klein ruimteoverschot dat omslaat in een klein ruimtetekort. De nieuwbouw van de R. de Jagerschool biedt de mogelijkheid het ruimteoverschot terug te brengen.

5.3.4. Snel en Polanen-Waterrijk

Schoolbestuur	Schoolnaam	Score	Leeftijd	Bvo	2018	2023	2033
SPCO	Margrietschool	70/70	23/18	3.202	844	854	879
Kalisto	De Regenboog	82	10	3.461	444	474	510
St. Klasse	Andersenschool	69	23	1.141	-156	-90	-5
	Totaal			7.804	1.132	1.238	1.384
	Totaal (%)				15%	16%	18%

In Snel en Polanen-Waterrijk zijn er geen gebouwen die tussen 0-15 jaar in aanmerking komen voor nieuwbouw/renovatie.

De Regenboog en Margrietschool (twee locaties) hebben beide ruimteoverschotten die stabiel blijven. Deze stabiliteit heeft te maken met de realisatie van 770 woningen in het nieuwbouwgedeelte van de wijk: 'Snellerpoort'. De Andersenschool heeft een ruimtetekort dat op termijn verdwijnt. In de tussentijd is door de gemeente een tijdelijk lokaal ter beschikking gesteld.

5.3.5. Bomen en Bloemenkwartier

Schoolbestuur	Schoolnaam	Score	Leeftijd	Bvo	2018	2023	2033
SPCO	Willem van Oranje	64	62	1.681	152	289	340
Kalisto	De Wegwijzer	62	43	1.183	60	190	222
SROWO	Jan de Bakkerschool	65	40	1.355	184	204	285
	Totaal			4.219	396	683	847
	Totaal (%)				9%	16%	20%

In Bomen en Bloemenkwartier is het schoolgebouw van De Wegwijzer 43 jaar oud en komt op basis van de score in aanmerking voor nieuwbouw/renovatie tussen 5-10 jaar. De schoolgebouwen Willem van Oranje en Jan de Bakkerschool zijn respectievelijk 62 en 40 jaar oud en komen in aanmerking voor nieuwbouw/renovatie tussen 10-15 jaar.

Alle scholen hebben ruimteoverschotten die op termijn oplopen.

5.3.6. Molenvliet

Schoolbestuur	Schoolnaam	Score	Leeftijd	Bvo	2018	2023	2033
SPCO	Johan Frisoschool	67,5	27	1.138	83	183	269
SPCO	Constantijnschool	64	33	1.368	41	132	248
Kalisto	De Molenwiek	73	27	1.527	522	547	633
Kalisto	Franciscus	72	33	1.741	455	364	495
Kalisto	Franciscus (Oké geb.)	59	38				
St. Klasse	De Achtsprong	68,5	42	1.244	422	542	599
	Totaal			7.018	1.523	1.768	2.244
	Totaal (%)				22%	25%	32%

In Molenvliet is één schoolgebouw van de Franciscus 38 jaar oud en komt volgens de score in aanmerking voor nieuwbouw/renovatie tussen 5-10 jaar. De gebouwen Johan Frisoschool en Constantijnschool zijn respectievelijk 27 en 33 jaar oud en komen volgens de score in aanmerking voor nieuwbouw/renovatie tussen 10-15 jaar.

Iedere school heeft een oplopend ruimteoverschot. De ruimteoverschotten bij de Johan Frisoschool en de Constantijnschool zijn relatief minder groot dan de ruimteoverschotten bij de andere scholen.

5.3.7. Harmelen

Schoolbestuur	Schoolnaam	Score	Leeftijd	Bvo	2018	2023	2033
SPCO	De Fontein		2	1.270	-107	-72	4
Kalisto	De Notenbalk		2	1.085	-131	-151	-81
Kalisto	St. Bavo	57,5	38	1.462	150	155	231
St. Klasse	De Horizon		2	645	138	324	334
	Totaal			4.462	50	256	488
	Totaal (%)				1%	6%	11%

In Harmelen is het schoolgebouw van St. Bavo 38 jaar oud en komt volgens de score in aanmerking voor nieuwbouw/renovatie tussen 5-10 jaar. De Fontein, De Notenbalk en De Horizon zijn gehuisvest in één multifunctionele accommodatie.

De prognose geeft aan dat het ruimteoverschot van De Horizon oploopt. Gezien het verschil tussen de recente teldatum en het geprognosticeerde leerlingenaantal voor 2018 is er reden dit te nuanceren. De prognose voorspelde dat het leerlingenaantal van De Horizon in 2018 49 zou bedragen. De Horizon heeft in 2018 echter 61 leerlingen. Het is aannemelijk dat het ruimteoverschot stabiel blijft.

De Fontein en De Notenbalk hebben een ruimtetekort. Dit ruimtetekort is opgelost door het aanhouden van de oudbouw van het schoolgebouw van De Horizon. St. Bavo en De Horizon hebben een ruimteoverschot.

5.3.8. Zegveld

Schoolbestuur	Schoolnaam	Score	Leeftijd	Bvo	2018	2023	2033
VSI SBZ	Jorai	62	56	1.168	243	253	384
	Totaal			1.168	243	253	384
	Totaal (%)				21%	22%	33%

In Zegveld is het schoolgebouw van Jorai 56 jaar oud en komt op basis van de score tussen 5-10 jaar in aanmerking voor nieuwbouw/renovatie. De school heeft een ruimteoverschot dat oploopt.

5.3.9. Kamerik

Schoolbestuur	Schoolnaam	Score	Leeftijd	Bvo	2018	2023	2033
Kalisto	De Wijde Blik		0	1.120	75	25	65
Mantum	Eben Haëzer		0	834	10	-75	-50
	Totaal			1.954	85	-50	15
	Totaal (%)				2%	-1%	0%

In Kamerik is de nieuwbouw van De Wijde Blik en Eben Haëzer reeds in uitvoering. In bovenstaande tabel is de oorspronkelijke verdeling van de vierkante meters (m²) weergegeven. Hierop is het budget gebaseerd. Aanvullend investeert Eben Haëzer in 95 m² voor eigen rekening. Daarnaast investeren beide scholen in extra berguimten ter grootte van in totaal ongeveer 20 m².

6. Analyse onderwijshuisvesting VO

Dit hoofdstuk behandelt de analyse van de onderwijshuisvesting voor het VO. Er wordt respectievelijk ingegaan op de leerlingenprognose, de quickscanscores en de analyse per schoolbestuur.

6.1. Leerlingenprognose VO

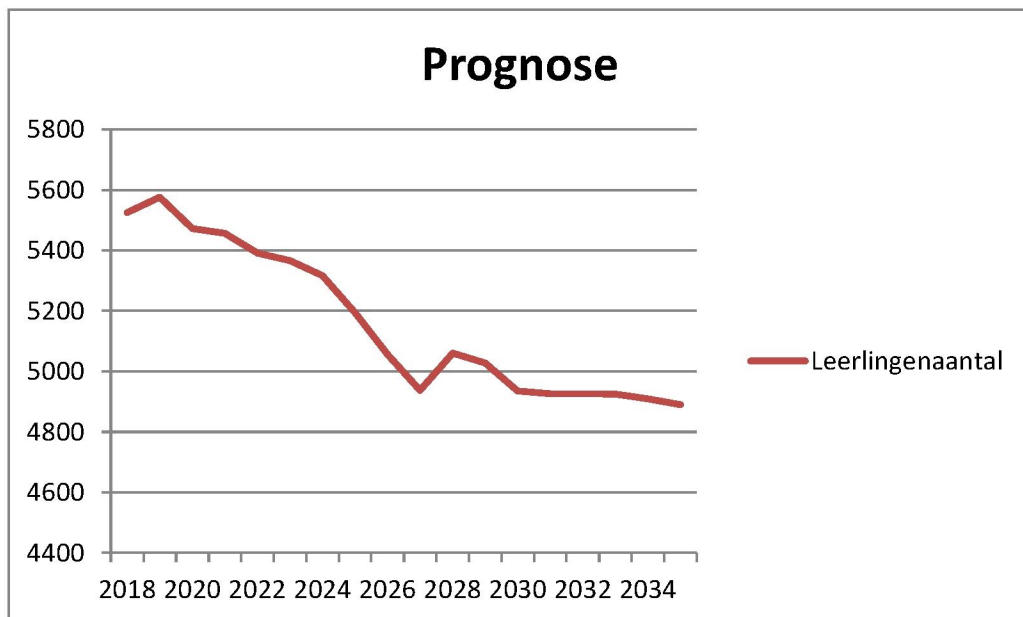
Voor het VO is de prognose van prognosebureau PVG van begin 2017 toegepast. In de derde fase is de nieuwe teldatum (1 oktober 2017) geactualiseerd.

Daar waar in de praktijk de ontwikkeling van de leerlingentelling (op die specifieke locatie) sterk afwijkt van de gehanteerde prognoses, wordt dit per geval aangegeven. Net als bij de capaciteitsanalyse is er ruimte voor nuance.

6.1.1. Leerlingenaantallen

De prognose geeft aan dat het leerlingenaantal VO in de gemeente Woerden tussen 2018 en 2035 terugloopt van 5.525 leerlingen naar 4.890 leerlingen (zie onderstaande grafiek). Dit is een afname van 11%.

Daar is alle geplande woningbouw in meegenomen, met uitzondering van 1.500 woningen die gerealiseerd worden in Middelland. Ondanks dat er nog geen prognosecijfers zijn voor Middelland is er in de scenario-ontwikkeling rekening gehouden met de mogelijke impact van deze woningbouw.

6.2. Totaalscores quickscans VO

Onderstaande tabel geeft een eerste indruk van de vervangingsopgave voor de onderwijshuisvesting VO in Woerden wanneer deze uitsluitend gebaseerd zou zijn op de score van de quickscan. De kolom 'leeftijd' heeft uitsluitend betrekking op de leeftijd van het oudste bouwdeel. Voor een volledige indruk per schoolgebouw wordt verwezen naar de quickscan-rapportages per schoolgebouw die zijn opgesteld tijdens de nulmeting.

Schoolbestuur	Schoolnaam	Score	Bouwjaar	Verbouwing/Uitbreiding	Leeftijd
Minkema College	Minkema Steinhagen	64	2003		15
Kalsbeek College	Kalsbeek Schilderspark	71,5/76,5	1987	1992/2004/2011	31
Minkema College	Kalsbeek Bredius	76,5	2006		12
Futura College	Futura College	79,5	2013		5
Minkema College	Minkema Minkemalaan	85,5	2013		5

6.3. Analyse per schoolbestuur VO

Deze paragraaf schetst per schoolbestuur de huisvestingssituatie. Daarbij wordt stilgestaan bij de quickscanscore, de leeftijd van de gebouwen, de prognose en eventuele nuances.

(zie voor een toelichting op de tabellen par. 5.3.1.)

6.3.1. Kalsbeek College

Schoolbestuur	Locatie	Score	Leeftijd	BVO	2018	2023	2033
Kalsbeek	Schilderspark	71,5/76,5	31	10.801*	1.030	1.546	2.385
Kalsbeek	Bredius	76,5	12	9.718	535	1.039	2.009
	Totaal			20.519	1.566	2.585	4.393
	Totaal (%)				8%	13%	21%

*Dit BVO is inclusief het huidige Bruggebouw van de locatie Schilderspark. In 2023 wordt het Bruggebouw aan de capaciteit onttrokken. Daarmee neemt het ruimteoverschot af met 1.500m², waardoor het ruimteoverschot nagenoeg verdwijnt in 2023 en ongeveer 800m² bedraagt in 2033.

De gebouwen van het Kalsbeek College zijn respectievelijk 31 en 12 jaar oud. De locatie Bredius is in 2006 gerenoveerd en is er een groot gedeelte aan nieuwbouw gerealiseerd. Het Kalsbeek College heeft op beide locaties een ruimteoverschot dat oploopt.

6.3.2. Minkema College

Schoolbestuur	Locatie	Score	Leeftijd	BVO	2018	2023	2033
Minkema	Steinhagen	64	15	10.128	1.769	1.665	1.524
Minkema	Minkemalaan	85,5	5	10.894	-647	-26	816
	Totaal			21.022	1.122	1.639	2.340
	Totaal (%)				5%	8%	11%

De gebouwen van het Minkema College zijn respectievelijk 15 en 5 jaar oud

Het Minkema College heeft op de locatie Steinhagen een ruimteoverschot wat enigszins terugloopt. Op de locatie Minkemalaan slaat het ruimtetekort op termijn om in een ruimteoverschot.

6.3.3. Futura College

Schoolbestuur	Schoolnaam	Score	Leeftijd	BVO	2018	2023	2033
Futura	Futura College	79,5	5	2.764	-502	-429	-247
	Totaal			2.764	-502	-429	-247
	Totaal (%)				-18%	-16%	-9%

Het gebouw van het Futura College is 5 jaar oud. Het Futura College heeft een ruimtetekort wat enigszins terugloopt, maar structureel van aard is.

7. Scenario's onderwijshuisvesting PO

Dit hoofdstuk presenteert de uitkomsten van de scenario-ontwikkeling voor het PO per wijk, er wordt tevens stilgestaan bij wijkoverstijgende scenario's. De scenario-ontwikkeling is uitgevoerd op basis van de urgentiecriteria, basisgeneratie in de wijken en de analyse van de onderwijshuisvesting (hoofdstuk 5). Voordat wordt ingegaan op de scenario's wordt stilgestaan bij de urgentiecriteria en de basisgeneratie

7.1. Urgentiecriteria

Met de schoolbesturen zijn urgentiecriteria bepaald. Aan de hand van de urgentiecriteria wordt beoordeeld of een scenario aansluit bij de visie en ambitie van gemeente en schoolbesturen (de bouwstenennotitie). Wanneer er sprake is van meerdere scenario's waarbij dezelfde school of scholen betrokken zijn wordt op basis van de urgentiecriteria een afweging gemaakt. Het gaat om de volgende urgentiecriteria:

- Quickscanscore en leeftijd gebouw*.
- Behoud/vergroten van keuzemogelijkheden.
- Vitaal en toekomstbestendig leerlingenaantal (>113 leerlingen opheffingsnorm).
- Samenwerking BO onderling.
- Samenwerking BO, SBO, (V)SO of VO.
- Reductie tekorten/overschotten.
- Vrijspelen van locaties.

*Alleen gebouwen met een quickscanscore van <69 zijn in eerste instantie betrokken in de scenario-ontwikkeling. Indien de score hoger is, is het gebouw dusdanig goed dat nieuwbouw/renovatie gedurende de looptijd van het IHP (15 jaar) niet direct aan de orde is. In enkele gevallen zijn vanwege synergievoordelen of leeftijd van gebouwen scholen met een score van >69 wel betrokken in de scenario-ontwikkeling.

Afwijken van urgentiecriteria is mogelijk indien er in redelijkheid en billijkheid overleg is gevoerd.

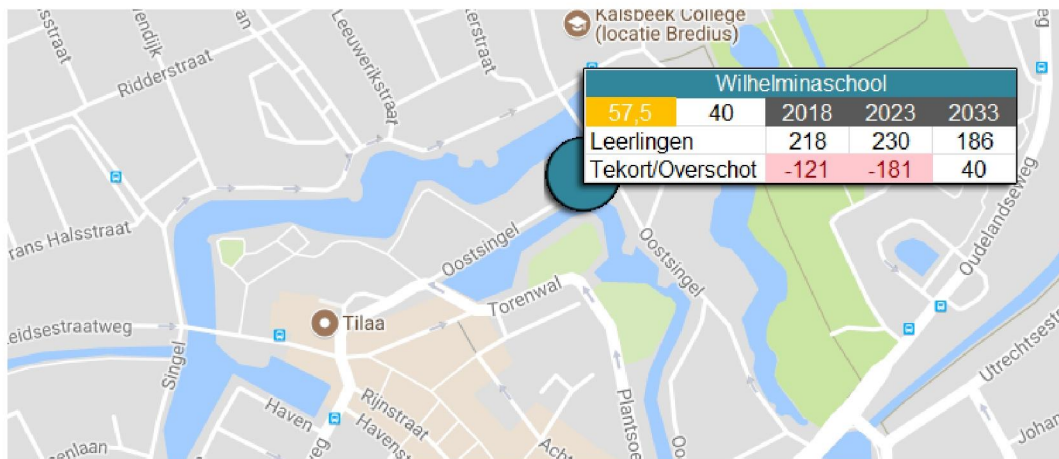
7.2. Basisgeneratie

Voor de toekomstbestendigheid van investeringen in de onderwijshuisvesting is gekeken naar de basisgeneratie in de wijken. De basisgeneratie is het aantal 4-12-jarigen woonachtig in een wijk.

Door te kijken naar dit aantal 4-12-jarigen kan bepaald worden hoeveel vitale en toekomstbestendige scholen er in een wijk passen (daarbij is de opheffingsnorm het uitgangspunt). Er wordt gekeken naar zowel de basisgeneratie in de huidige situatie, als de situatie in 2033. Zo wordt rekening gehouden met de terugloop van leerlingenaantallen.

7.3. Scenario's Binnenstad

Opmerking: de kaarten in dit hoofdstuk visualiseren de analyse onderwijshuisvesting PO (zie hoofdstuk 5). De kaart geeft het volgende aan:

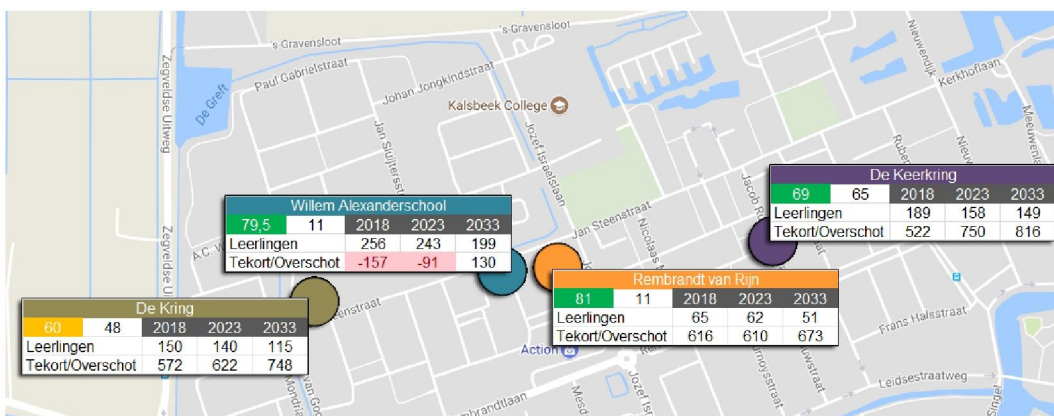
- De quickscore, hier 57,5.
- De leeftijd van het gebouw (oorspronkelijk deel), hier 40.
- De ontwikkeling van de leerlingenaantallen in 2018, 2023 en 2033, hier 218, 230 en 186.
- De ruimtetekorten en ruimteoverschotten in 2018, 2023 en 2033, hier -121, -181 en 40.

De basisgeneratie in de Binnenstad is 110 leerlingen in 2018 en 109 in 2033. Hoewel de basisgeneratie zich onder de opheffingsnorm bevindt is er geen reden het aanbod te wijzigen. De prognose geeft aan dat de Wilhelminaschool in 2033 186 leerlingen heeft. De school trekt leerlingen uit de omliggende wijken.

Voor de Binnenstad is er één scenario ontwikkeld:

1. Solitaire nieuwbouw/renovatie Wilhelminaschool.

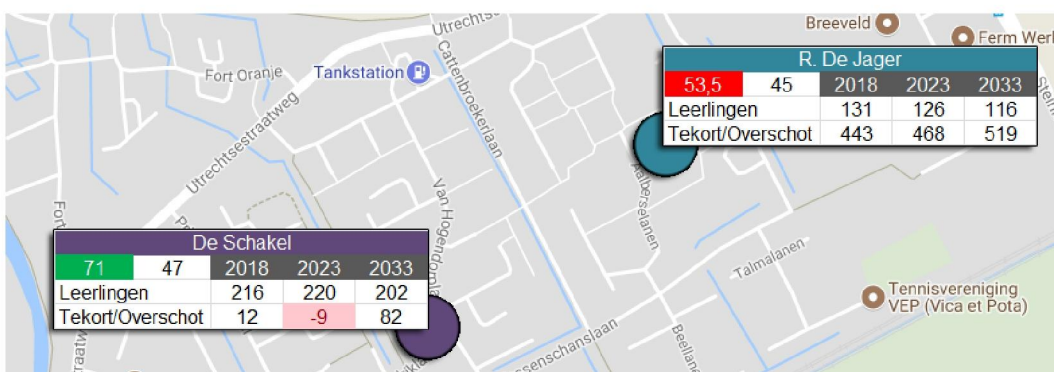
7.4. Scenario's Schilderskwartier

De basisgeneratie in Schilderskwartier is 698 leerlingen in 2018 en 554 leerlingen in 2033. Er is (SBO De Keerkring buiten beschouwing latend) voldoende basisgeneratie voor de drie scholen. Bovendien heeft De Kring een wijkoverstijgend karakter (zie paragraaf 7.12), waardoor de school ook leerlingen uit andere wijken aantrekt. Wel dient het leerlingenaantal van de Rembrandt van Rijn gemonitord te worden. De Rembrandt van Rijn is een dislocatie van De Achtsprong.

Vanwege het wijkoverstijgende karakter van Jenaplanschool De Kring en SBO De Keerkring zijn er wijkoverstijgende scenario's voor deze scholen geformuleerd (zie paragraaf 7.12). Bij de realisatie van nieuwbouwwopgaven in deze wijk dient rekening gehouden te worden met de ambitie van de gemeente om deze wijk in 2030 gasvrij te maken.

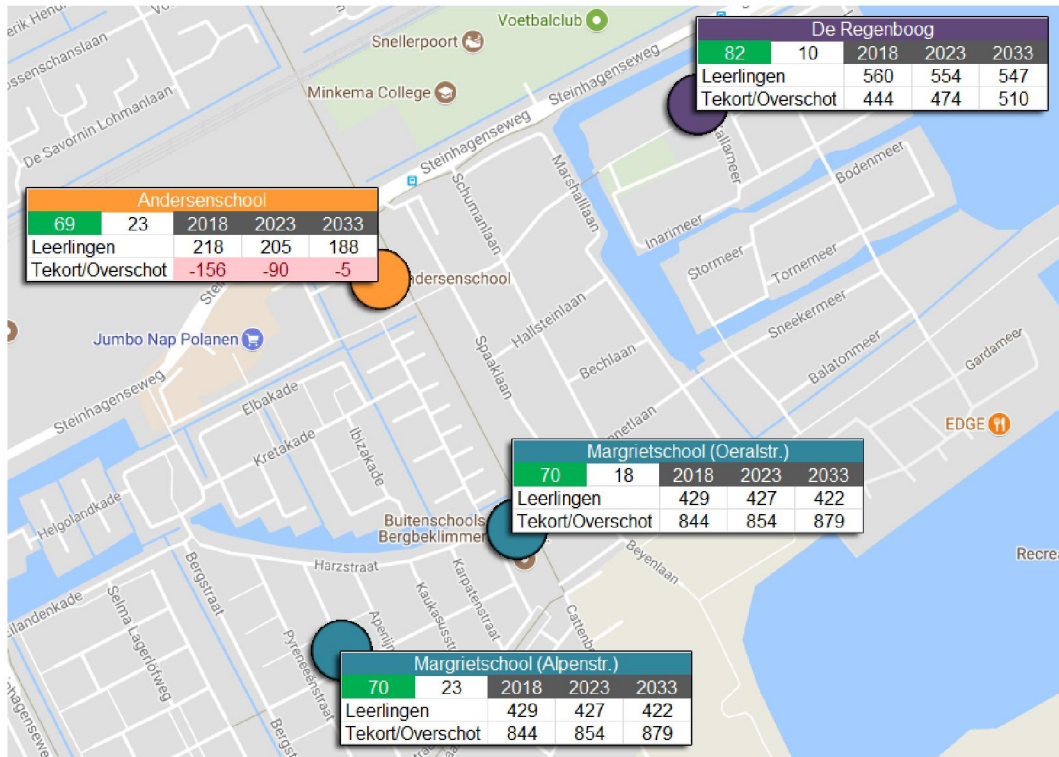
7.5. Scenario's Staatsliedenkwartier

De basisgeneratie in Staatsliedenkwartier is 399 leerlingen in 2018 en 419 leerlingen in 2033. Er is voldoende basisgeneratie voor twee scholen.

Voor Staatsliedenkwartier zijn geen scenario's ontwikkeld. De aanvraag voor nieuwbouw/renovatie van de R. de Jagerschool is reeds goedgekeurd door de gemeente.

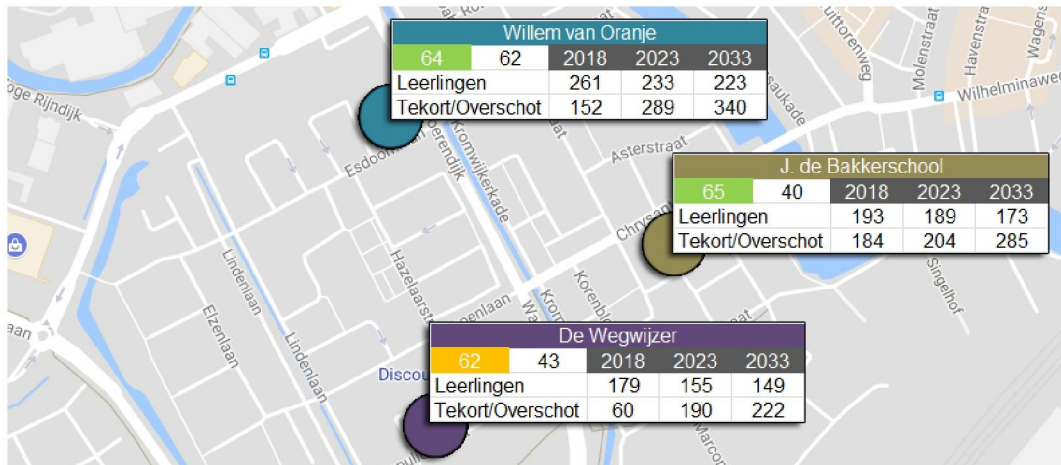
7.6. Scenario's Snel en Polanen-Waterrijk

De basisgeneratie in Snel en Polanen-Waterrijk is 1.231 leerlingen in 2018 en 1.147 leerlingen in 2033. Er is voldoende basisgeneratie voor de drie scholen (verdeeld over vier gebouwen). Voor Snel en Polanen-Waterrijk is geen scenario ontwikkeld. Alle scholen zijn minder dan 25 jaar oud en hebben 69 punten of meer gescoord op de quickscan.

Er is een oplossing gevonden voor het ruimtetekort bij de Andersenschool. Er wordt een tijdelijk lokaal beschikbaar gesteld.

7.7. Scenario's Bomen en Bloemenkwartier

De basisgeneratie in Bomen en Bloemenkwartier is 454 leerlingen in 2018 en 384 leerlingen in 2033. Er is voldoende basisgeneratie voor drie scholen. Bovendien heeft de Jan de Bakkerschool een wijk- en zelfs een gemeente-overstijgend karakter (zie paragraaf 7.12), waardoor de school ook leerlingen uit andere wijken en gemeenten aantrekt.

Voor Bomen en Bloemenkwartier zijn twee scenario's ontwikkeld:

1. Solitaire nieuwbouw/renovatie voor De Wegwijzer, Willem van Oranje en Jan de Bakkerschool.
2. Gezamenlijke nieuwbouw voor De Wegwijzer en Willem van Oranje. Solitaire nieuwbouw/renovatie voor de Jan de Bakkerschool.

Vanwege denominatie en onderwijsconcept heeft de Jan de Bakkerschool aangegeven solitair gehuisvest te willen blijven. Bovendien sluit de huidige centrale locatie goed aan bij het wijk- en gemeente-overstijgend karakter van de school.

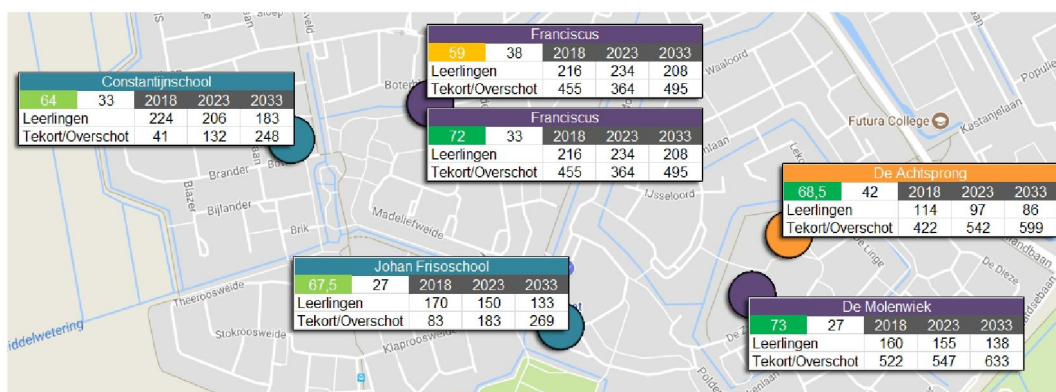
Urgentiecriteriën	Scenario 1	Scenario 2
Quickscanscore en leeftijd	Green	Green
Behoud/vergroten van keuzemogelijkheden	Green	Green
Vitaal en toekomstbestendig leerlingenaantal	Green	Green
Samenwerking BO onderling	Red	Green
Samenwerking BO, SBO, (V)SO of VO	Red	Red
Reductie van tekorten/overschotten	Green	Green
Vrijspelen van locaties	Red	Green

Het voorkeursscenario is scenario 2. Ten opzichte van scenario 1 is er sprake van samenwerking tussen twee scholen voor basisonderwijs en het vrijspelen van een locatie. Tevens kunnen op de lange termijn fluctuaties in leerlingenaantallen tussen scholen opgevangen worden. Beide gebouwen zijn meer dan 40 jaar oud.

Het gebouw van de Willem van Oranjeschool heeft architectonische waarde. Bij de uitwerking van dit scenario in een haalbaarheidsonderzoek dient hier rekening mee gehouden te worden.

7.8. Scenario's Molenvliet

De basisgeneratie in Molenvliet is 1.026 leerlingen in 2018 en 838 leerlingen in 2033. Er is voldoende basisgeneratie voor de vijf scholen. Vanwege de natuurlijke barrière (verkeersscheiding) en de demografische verschillen tussen Molenvliet-Oost en Molenvliet-West zijn er aparte scenario's ontwikkeld voor beide sub-wijken.

Scenario's Molenvliet-West (Constantijn en Francisus)

Voor Molenvliet-West zijn twee scenario's ontwikkeld:

1. Solitaire nieuwbouw/renovatie voor de Constantijn en de Francisus (inclusief Oké-gebouw).
2. Gezamenlijke nieuwbouw/renovatie voor de Constantijn en de Francisus (inclusief Oké-gebouw).

Er is sprake van meerdere scenario's waarbij dezelfde school of scholen betrokken zijn. Er wordt op basis van de urgentiecriteria een afweging gemaakt.

Urgentiecriteria	Scenario 1	Scenario 2
Quickscanscore en leeftijd	Green	Green
Behoud/vergroten van keuzemogelijkheden	Green	Green
Vitaal en toekomstbestendig leerlingenaantal	Green	Green
Samenwerking BO onderling	Red	Green
Samenwerking BO, SBO, (V)SO of VO	Red	Red
Reductie van tekorten/overschotten	Green	Green
Vrijspelen van locaties	Red	Green

Het voorkeursscenario is scenario 2. Ten opzichte van scenario 1 is er sprake van samenwerking tussen twee scholen voor basisonderwijs en het vrijspelen van een locatie. Tevens kunnen op de lange termijn fluctuaties in leerlingenaantallen tussen scholen opgevangen worden. Bovendien zijn alle schoolgebouwen meer dan 30 jaar oud. Ondanks de hogere score van het hoofdgebouw van de Franciscus (72, zie paragraaf 5.3.6.) is er vanuit bouwkundige staat en leeftijd urgentie.

Scenario's Molenvliet-Oost (Johan Frisoschool, De Achtsprong en de Molenwiek)

Voor Molenvliet-Oost zijn vier scenario's ontwikkeld:

1. Solitaire nieuwbouw/renovatie voor de Johan Frisoschool, De Achtsprong en De Molenwiek.
2. Gezamenlijke nieuwbouw voor de Johan Frisoschool en De Achtsprong. Solitaire nieuwbouw/renovatie voor De Molenwiek.
3. Gezamenlijke nieuwbouw voor de Johan Frisoschool en De Molenwiek. Solitaire nieuwbouw/renovatie voor De Achtsprong.
4. Gezamenlijke nieuwbouw/renovatie voor de Johan Frisoschool, De Achtsprong en De Molenwiek.

Er is sprake van meerdere scenario's waarbij dezelfde school of scholen betrokken zijn. Er wordt op basis van de urgentiecriteria een afweging gemaakt.

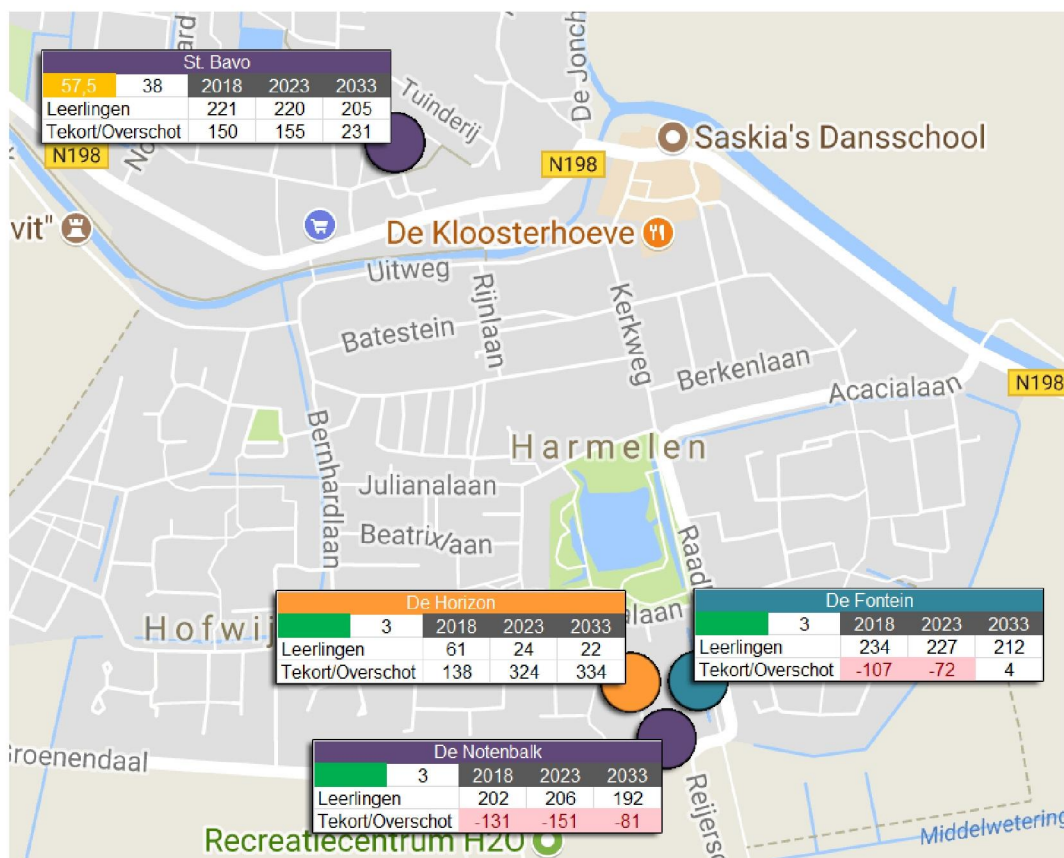
Urgentiecriteria	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3	Scenario 4
Quickscanscore en leeftijd	Green	Green	Green	Green
Behoud/vergroten van keuzemogelijkheden	Green	Green	Green	Green
Vitaal en toekomstbestendig leerlingenaantal	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Samenwerking BO onderling	Red	Green	Green	Green
Samenwerking BO, SBO, (V)SO of VO	Red	Red	Red	Red
Reductie van tekorten/overschotten	Green	Green	Green	Green
Vrijspelen van locaties	Red	Green	Green	Green

In principe zijn scenario 2 tot en met 4 gelijkwaardig aan elkaar. De enige uitzondering is dat er een extra kavel wordt vrijgespeeld bij scenario 4.

Het vitaal en toekomstbestendig leerlingenaantal scoort laag in alle scenario's, ondanks dat er aan het begin van deze paragraaf is geconcludeerd dat er voldoende basisgeneratie is. Dit komt omdat in Molenvliet-Oost De Achtsprong volgens de prognose onder de opheffingsnorm zakt.

Voor De Achtsprong is daarom ook een wijkoverstijgend scenario ontwikkeld (zie paragraaf 7.12). De uiteindelijke keuze voor een scenario voor Molenvliet-Oost valt samen met de keuze die gemaakt wordt ten aanzien van de wijkoverstijgende scenario's.

7.9. Scenario's Harmelen

De basisgeneratie in Harmelen is 804 leerlingen in 2018 en 693 leerlingen in 2023. Er is voldoende basisgeneratie voor vier scholen. De Horizon, De Fontein en De Notenbalk zijn gehuisvest in nieuwbouw uit 2016. Wel dient het leerlingenaantal van De Horizon gemonitord te worden. Voor Harmelen is één scenario ontwikkeld:

1. Solitaire nieuwbouw/renovatie voor de St. Bavoschool.

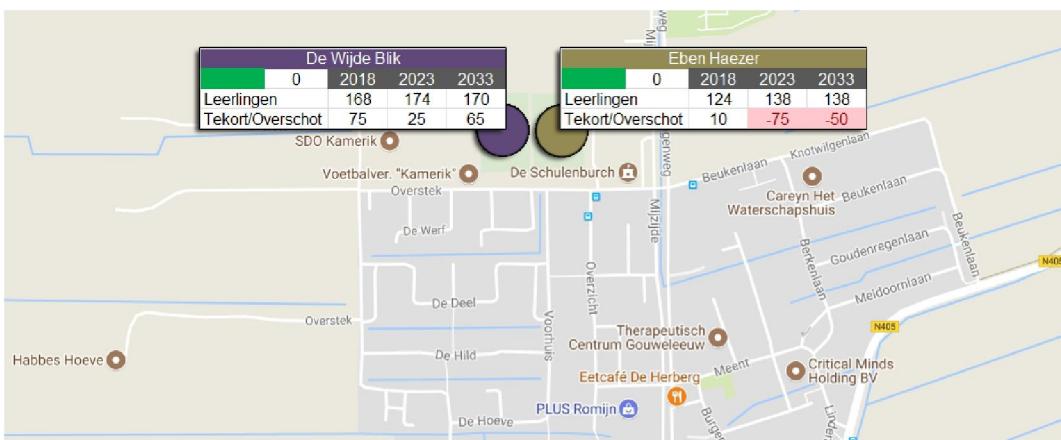
7.10. Scenario's Zegveld

De basisgeneratie in Zegveld is 253 leerlingen in 2018 en 192 leerlingen in 2023. Er is voldoende basisgeneratie voor één school. Voor Zegveld is één scenario ontwikkeld:

1. Solitaire nieuwbouw/renovatie voor de Jorai.

7.11. Scenario's Kamerik

De basisgeneratie in Kamerik is 374 leerlingen in 2018 en 385 leerlingen 2033. Er is voldoende basisgeneratie voor twee scholen. Voor Kamerik zijn geen scenario's ontwikkeld. De nieuwbouw van De Wijde Blik en de Eben Haëzer zijn reeds in uitvoering.

7.12. Scenario's wijkoverstijgend: SBO De Keerkring en Middelland

Er zijn drie wijkoverstijgende scenario's geformuleerd:

1. *Solitaire nieuwbouw/renovatie SBO De Keerkring in een andere wijk.*
De functie van het SBO is wijkoverstijgend. Vandaar dat De Keerkring eventueel in een andere wijk gehuisvest kan worden. Eventueel kan De Keerkring in een beter vrijkomend gebouw gehuisvest worden.
2. *Solitaire nieuwbouw/renovatie De Kring in Middelland of andere wijk.*
3. *Solitaire nieuwbouw De Achtsprong in Middelland of andere wijk.*

In Woerden wordt een nieuwe woonwijk ontwikkeld. In de wijk Middelland (tussen het spoor, Polanerbaan, Middellandbaan en Wulverhorstbaan) worden 1.500 woningen gebouwd en/of gerealiseerd: in 2018 tot en met 2021 50 per jaar. Na 2021 nog 1.300. In Middelland wordt een geleidelijke transformatie van bedrijventerrein naar een mix van wonen en werken voorgesteld. Het aantal te realiseren woningen in Middelland is een inschatting en is afhankelijk van de plannen die zich de komende jaren aandienen. De eerste jaren zullen dit vooral voor 1- en 2-persoonshuishoudens zijn. Pas als dat gaat lopen, en de openbare ruimte wordt aangepast, bestaat de mogelijkheid om ook voor gezinnen woningbouw te realiseren. Komende jaren wordt op basis van een aantal in onderzoek zijnde locaties een aanzienlijk hogere oplevering verwacht dan 50 per jaar.

Om een levensvatbare school in deze wijk te starten is een wijkoverstijgend karakter van een school van belang. Door een wijkoverstijgend karakter heeft de school een voedingsgebied van meer dan alleen de eigen wijk. Dit vergroot de levensvatbaarheid van de te verplaatsen school.

De Kring en De Achtsprong hebben vanwege hun onderwijsconcept beide een wijkoverstijgend karakter. De Kring biedt Jenaplanonderwijs en De Achtsprong biedt Daltononderwijs. Vanwege het wijkoverstijgende karakter van de scholen komen beide scholen in aanmerking voor een mogelijke verplaatsing naar Middelland. Daarbij dient echter opgemerkt te worden dat de gemeente het onwenselijk vindt als er in Molenvliet helemaal geen openbaar onderwijs wordt aangeboden.

De Achtsprong			
Postcode	%	Aantal	Wijk
3448	65%	76	Molenvliet
3442	9%	11	Bomen en Bloemenkwartier
3443	7%	8	Schilderskwartier
3441	7%	8	Binnenstad
3445	6%	7	Snel en Polanen-Waterrijk
	5%	6	Overig
	99%	116	Totaal
De Kring			
Postcode	%	Aantal	Wijk
3443	60%	89	Schilderskwartier
3442	16%	23	Bomen en Bloemenkwartier
3448	9%	13	Molenvliet
3441	5%	8	Binnenstad
3471	3%	5	Kamerik
	6%	9	Overig
	99%	147	Totaal

In bovenstaande tabellen is het wijkoverstijgende karakter van de scholen weergegeven. Op beide scholen is meer dan 35% van de kinderen afkomstig uit een andere wijk.

Vanwege de langzame ontwikkeling van de woningbouw is de voorlopige inschatting dat er in de termijn van 10-15 jaar mogelijk een onderwijsvoorziening in Middelland gebouwd dient te worden. Mocht de woningbouw versnellen, dan is het noodzakelijk dat dit scenario naar voren wordt gehaald. Schoolbesturen en gemeenten gaan dan met elkaar in gesprek over dit scenario. Indien De Kring uiteindelijk niet de school wordt die verplaatst wordt naar Middelland, kan er bij de herijking van het IHP, worden besloten om deze weer een tijdvak naar voren te halen, conform de nulmeting en leeftijd van het gebouw. Het kan natuurlijk ook gebeuren dat de ontwikkeling van Middelland naar voren of naar achter schuift.

7.13. Scenario's behoud en vergroten keuzemogelijkheden

Naast de analyse van de basisgeneratie, leerlingenaantallen en gebouwen is er in de scenario-ontwikkeling stilgestaan bij mogelijkheden voor het behoud en vergroten van keuzemogelijkheden van het onderwijs in de gemeente Woerden. In de bouwstenen is opgenomen: *'Er blijven, in de gemeente Woerden, voldoende keuzemogelijkheden in het onderwijsaanbod in denominatie, onderwijsconcept en onderwijsniveau. Keuzemogelijkheid is een kernwaarde van het onderwijs'*. Per wijk en per kern zijn de keuzemogelijkheden besproken.

De keuzemogelijkheden voor onderwijs zijn in de gemeente Woerden breed te noemen. Zo zijn er verschillende keuzemogelijkheden in denominatie en in onderwijsconcept. Met uitzondering van de kern Zegveld is er in elke kern of wijk meer dan één keuzemogelijkheid. In de directe nabijheid van Zegveld staat wel de rooms-katholieke basisschool Willibrord/Miland. Deze school in de Bodegraafse Meije heeft een open-katholieke identiteit en heeft leerlingen uit Zegveld en uit het Woerdense gedeelte van de Meije¹.

Er is geconstateerd dat het wenselijk is de positie van het openbaar onderwijs te versterken, voor het behoud en het mogelijk vergroten van de keuzemogelijkheden. In de huidige situatie zijn er in de gemeente Woerden vier locaties waar openbaar onderwijs wordt gegeven². Drie van deze locaties bevinden zich in de kern Woerden en één locatie bevindt zich in de kern Harmelen. De rol van de gemeente ten aanzien van het openbaar onderwijs is om te zorgen voor de aanwezigheid van openbaar basisonderwijs binnen tien kilometer (gemeten over de weg). Op dit moment voldoet gemeente Woerden, vanuit elke kern gemeten, aan deze ondergrens. De scholen staan door de daling van het aantal kinderen in de regio echter onder druk.

De schoolbesturen in Woerden geven aan dat het onderwijs in Woerden is gebaat bij krachtig onderwijs. Een meer evenredige verdeling tussen denominaties is daarbij wenselijk. De komende periode willen de schoolbesturen en de gemeente gezamenlijk onderzoeken waar en hoe het openbaar onderwijs versterkt kan worden.

7.14. Vrijgespeelde locaties

De voorkeursscenario's in diverse wijken gaan uit van clustering. Door deze clustering kunnen locaties worden vrijgespeeld:

1. Eén locatie in Bomen en Bloemenkwartier.
2. Eén locatie in Molenvliet-West.
3. Eén of twee locaties in Molenvliet-Oost (zie paragraaf 7.8).

---

¹ Zie Schoolgids 2017-2018 van basisschool Willibrord/Miland, pagina 6: 'We proberen de kinderen respect bij te brengen voor andere culturen en levensopvattingen, waarbij we in acht nemen dat ouders een katholieke levensovertuiging hebben en dit zeer verschillend beleven en dat ook op school veel kinderen en ouders een niet-katholieke achtergrond hebben.'

² Zie tevens raadsinformatiebrief en notitie d.d. 21 november 2017 'Openbaar basisonderwijs in de kleine kernen'.

8. Scenario's onderwijshuisvesting VO

Dit hoofdstuk presenteert de uitkomsten van de scenario-ontwikkeling voor het VO per locatie.

8.1. Scenario-ontwikkeling VO

De scenario ontwikkeling voor het VO is op een andere manier benaderd dan het PO, gezien de invloeden die er zijn vanuit de regio en minder vanuit Woerden zelf. Het streven is om in 2019 te starten met het maken van een RPO voor Woerden en Montfoort.

In het overleg met de werkgroep PO is besloten om de groene scores onder te verdelen in lichtgroen en donkergroen. Dit om voor de scenariostudies onderscheid te kunnen maken in de termijnen 10-15 jaar en 15-20 jaar. Ten behoeve van de uniformiteit is dit onderscheid ook gemaakt voor het VO. Voor wat betreft vervangings- en vernieuwingsopgaven is de afspraak dat dit gebeurt na einde van de levensduur van een gebouw. Hierdoor is het criterium leeftijd van het gebouw bewust toegevoegd.

De urgentiecriteria voor het VO zijn daarmee:

- Reductie tekorten/overschotten.
- Quickscanscore en leeftijd gebouw.

8.2. Scenario's per locatie

Schoolbestuur	Schoolnaam	Score	Bouwjaar	Verbouwing/Uitbreiding	Leeftijd
Minkema College	Minkema Steinhagen	64	2003		15
Kalsbeek College	Kalsbeek Schilderspark	71,5/76,5	1987	1992/2004/2011	31
Minkema College	Kalsbeek Bredius	76,5	2006		12
Futura College	Futura College	79,5	2013		5
Minkema College	Minkema Minkemalaan	85,5	2013		5

8.2.1. Minkema Steinhagen

Bij de beoordeling van de quickscan in 2016 is geconstateerd dat Minkema Steinhagen voorlopig geen integrale aanpassing behoeft. Voor het Minkema Steinhagen betekent dit in verband met de leeftijd van 15 jaar dat het gebouw nog niet in aanmerking komt voor nieuwbouw/renovatie.

8.2.2. Overige locaties

Op basis van de quickscanscores komt geen van de overige locaties in aanmerking voor nieuwbouw/renovatie.

9. Investerings PO en VO

De in hoofdstuk 7 gepresenteerde scenario's worden in dit hoofdstuk voorzien van een financieel kader. Er wordt eerst ingegaan op de uitgangspunten alvorens de investeringskosten in beeld worden gebracht.

9.1. Uitgangspunten

9.1.1. Financiën

Voor de eerste vijf jaar (2018-2023) wordt de investeringsopgave op projectniveau gedefinieerd en gefinancierd. Daarbij wordt tevens een (voorlopige) afweging gemaakt tussen nieuwbouw of renovatie. Voor de tien opvolgende jaren (2023-2033) wordt de investeringsbehoefte ingeschat en gereserveerd. De reservering geschiedt op basis van het investeringsbedrag voor nieuwbouw.

De reserveringen borgen de beschikbaarheid van benodigde middelen voor de komende vijftien jaar en bieden tevens voldoende flexibiliteit om bij de vijfjaarlijkse herijking op basis van voortschrijdend inzicht het IHP bij te stellen.

9.1.2. Bouwkosten

Met behulp van de bouwkostenconfiguratoren van HEVO (door PO-Raad en VO-raad erkend instrument ter bepaling van de bouwkosten) zijn de geldende bouwkostenniveaus per vierkante meter bepaald. Daarbij is aangesloten op bouwsteen 2 (kwaliteit en duurzaamheid).

De bepaling van de bouwkosten leidt tot de volgende investeringsbedragen per m², prijspeil 2018 en inclusief btw:

Aantal leerlingen school PO	100	200	300	400
Normkosten VNG 2018*	€ 1.576	€ 1.412	€ 1.344	€ 1.307
Aanvullende kosten t.b.v. wettelijk minimum	€ 579	€ 559	€ 428	€ 431
Aanvullende kosten BENG school	€ 245	€ 220	€ 200	€ 182
Overig (Frisse Scholen, kwaliteit, locatie)	€ 183	€ 156	€ 145	€ 138
Totaalkosten	€ 2.583	€ 2.347	€ 2.117	€ 2.058

Onderwijssoort VO	vmbo	havo/vwo	vmbo/havo/vwo
Omvang in BVO	5.000	8.000	13.000
Normkosten VNG 2018	€ 1.284	€ 1.184	€ 1.175
Aanvullende kosten t.b.v. wettelijk minimum	€ 394	€ 349	€ 312
Aanvullende kosten BENG school	€ 171	€ 143	€ 146
Overig (Frisse Scholen, kwaliteit, locatie)	€ 107	€ 99	€ 93
Totaalkosten	€ 1.956	€ 1.775	€ 1.726

*De normkosten in deze tabel zijn gebaseerd op de normkosten uit 2018. In maart 2018 heeft de VNG geadviseerd om de normkosten te verhogen met 40%. De aangekondigde verhogingen gelden vanaf 2019.

9.1.3. *Total Cost of Ownership*

Bouwsteen 2 (kwaliteit en duurzaamheid) leidt tot meer duurzame en onderhoudsarme gebouwen, en leidt daarmee ook tot exploitatievoordelen. Schoolbesturen financieren daarom op basis van Total Cost of Ownership (TCO) een deel van de stichtingskosten van een nieuwbouw- of renovatieopgave. Deze investering komt de duurzaamheid van het gebouw op het gebied van onderhoud en exploitatie ten goede. Daarbij maken schoolbesturen gebruik van de vergoeding voor materiële instandhouding (mi-vergoeding) die zij ontvangen van het Rijk.

9.1.4. *Oorspronkelijke afspraak Fase 2*

In de financiële doorrekeningen van de gemeente is reeds rekening gehouden met een bijdrage van € 250,-- per m² bvo van het nieuwe gebouw. Het bedrag wordt niet als investering bij aanvang ingebracht, maar op het moment van ingebruikname wordt een bijdrage geleverd vanuit de exploitatie (€ 250,-- per m²/40 jaar = € 6,25 per m²/jaar.) Dit is een indicatief bedrag, gekoppeld aan de kwalitatieve eisen en gebaseerd op de huidige bekostigingssystematiek. In de bijlage van deze memo is de berekening weergegeven.

9.1.5. *Nieuwe afspraak Fase 3*

De financiële berekening was gebaseerd op het uitgangspunt dat schoolbesturen mede investeren in de BENG-eis (zie Bijlage I voor een toelichting). Nu BENG onderdeel lijkt te gaan worden van het Bouwbesluit in 2020 is besloten om de besparing op de energielasten niet langer mee te nemen in de eigen bijdrage. Bovendien mogen schoolbesturen voor PO niet investeren in een schoolgebouw om te voldoen aan de eisen uit het Bouwbesluit. Dit houdt in dat er van de € 250,-- per m² bvo, € 150,-- per m² bvo over blijft. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd. Om het gat in de dekking te dichten is afgesproken om de afschrijvingstermijn van 40 jaar te verlengen naar 42 jaar

Daarnaast is met elkaar afgesproken dat het bedrag van € 150,-- per m² bvo zowel bij aanvang van de investering in één keer kan worden ingebracht alsmede dat het bedrag kan worden teruggestort vanuit de exploitatie.

Onderstaand is de nieuwe berekening weergegeven.

1. Onderhoudsvoorzieningen

Met het nemen van een investeringsbesluit kan het schoolbestuur het onderhoud van de desbetreffende school terugbrengen tot een minimaal niveau. De daaruit te vormen voorziening kan ingebracht worden in het nieuwbouw- of renovatieproject. In dit IHP wordt daarbij uitgegaan van een voorziening, op te bouwen in 4 jaar met een omvang van € 25,-- per m² per jaar. In totaal is daarmee op te bouwen € 100,-- per m² bvo.

Ten behoeve van gelijkheid voor het reserveren van de onderhoudsvoorzieningen worden er met de schoolbesturen twee afspraken gemaakt:

1. Er wordt een conditieniveau voor het MJOP overeengekomen. Schoolbesturen onderhouden hun gebouwen op dit conditieniveau. Dit conditieniveau wordt in nog in gezamenlijk overleg met de schoolbesturen bepaald.
2. Vijf jaar voorafgaand aan de nieuwbouw/renovatie van een gebouw worden tussen gemeente en schoolbesturen middels een schouw afspraken gemaakt over de bezuinigingsmogelijkheden in de MJOP, en de staat waarin het schoolbestuur het gebouw aan de gemeente teruggeeft.

2. Onderhoudskosten

Na ingebruikname van de gerenoveerde of nieuw gebouwde school, zal het schoolbestuur een aanzienlijk voordeel behalen ten aanzien van de onderhoudskosten.

Geraamd bij nieuwbouw/renovatie is een voordeel in de onderhoudskosten van € 2,5,- per m² ten opzichte van de exploitatievergoeding bij nieuwbouw. Bij kapitalisatie van dit voordeel over 20 jaar ontstaat een investeringsbijdrage van € 50,- per m² bvo.

9.2. Totale investeringsopgave PO 2019-2033 (0-15 jaar)

De ruimtebehoeften zijn bepaald op basis van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs van de gemeente Woerden en de geprognosticeerde leerlingenaantallen in 2033.

0 - 5 jaar

Opgave	Aant. Ll. 2033	RMB 2033	Totaal per m ²	Gemeente per m ²	School per m ²	Kosten Totaal	Kosten Gemeente	Kosten Schoolbest.
Nbw .Wilhelmina	186	1.136	€ 2.347	€ 2.197	€ 150	€ 2.666.192	€ 2.495.792	€ 170.400

5 -10 jaar

Opgave	Aant. Ll. 2033	RMB 2033	Totaal per m ²	Gemeente per m ²	School per m ²	Kosten Totaal	Kosten Gemeente	Kosten Schoolbest.
Wegwijzer & W. v. Oranje*	372	2.302	€ 2.058	€ 1.908	€ 150	€ 4.736.913	€ 4.391.613	€ 345.300
Jan de Bakkerschool	173	1.070	€ 2.228	€ 2.078	€ 150	€ 2.383.960	€ 2.223.460	€ 160.500
Franciscus & Constantijn*	391	2.366	€ 2.058	€ 1.908	€ 150	€ 4.868.608	€ 4.513.708	€ 354.900
St. Bavo	205	1.231	€ 2.347	€ 2.197	€ 150	€ 2.889.157	€ 2.704.507	€ 184.650
Jorai	116	783	€ 2.538	€ 2.388	€ 150	€ 1.987.254	€ 1.869.804	€ 117.450
Totaal	1.257	7.752				€ 16.865.892	€ 15.703.092	€ 1.162.800

*Uit spreidingsoverwegingen van de investering en interim-voorzieningen kan besloten worden om of de nieuwbouw van De Wegwijzer en Willem van Oranje of de nieuwbouw van de Constantijn en Franciscus uit te stellen naar 10-15 jaar.

Opgave	Aant. Ll. 2033	RMB 2033	Totaal per m ²	Gemeente per m ²	School per m ²	Kosten Totaal	Kosten Gemeente	Kosten Schoolbest.
De Keerkring	149	1.435	€ 2.538	€ 2.388	€ 150	€ 3.642.030	€ 3.426.780	€ 215.250
De Achtsprong / De Kring	200	1.206	€ 2.347	€ 2.197	€ 150	€ 2.830.482	€ 2.649.582	€ 180.900
Molenvliet-West	357	2.408	€ 2.058	€ 1.908	€ 150	€ 4.955.033	€ 4.593.833	€ 361.200
Totaal	706	5.049				€ 11.427.545	€ 10.670.195	€ 757.350

9.3. Investeringsopgave PO 2019-2023 (0-5 jaar)

Nieuwbouw R. de Jagerschool, Eben-Haëzer en De Wijde Blik

Deze nieuwbouwpogingen zijn reeds in uitvoering, maar vallen binnen de planperiode van het IHP.

Nieuwbouw Wilhelminaschool

De Wilhelminaschool is door de quickscanscore (57,5), de leeftijd (40 jaar) en het ruimtetekort geplaatst in de termijn van 0-5 jaar. Uit de quickscan is gebleken dat het gebouw onderwijskundig onvoldoende functioneert. Er is een gebrek aan nevenruimten om te differentiëren in lesvormen. De structuur van het gebouw laat het gewenste onderwijsconcept niet toe. Er is een bedrag voor nieuwbouw gereserveerd. Op basis van een haalbaarheidsonderzoek kan worden onderzocht of renovatie een wenselijke optie is.

Ruimte vraag Andersenschool

De ruimte vraag door het ruimtetekort van de Andersenschool is reeds opgelost door tijdelijke huisvesting beschikbaar te stellen. Er is daarom geen bedrag voor uitbreiding gereserveerd.

9.4. Investeringsopgave PO 2023-2028 (5-10 jaar)

De Wegwijzer en Willem van Oranje

De Wegwijzer en Willem van Oranje zijn ondanks de quickscanscores (respectievelijk 62 en 64 – 64 is 10-15 jaar) door de leeftijd van de gebouwen (respectievelijk 43 en 62 jaar) geplaatst in de termijn van 5-10 jaar. Tevens biedt het scenario synergievoordelen ten aanzien van de urgentiecriteria en financiële schaalvoordelen.

Jan de Bakkerschool

De Jan de Bakkerschool is ondanks de quickscanscore (65) door de leeftijd van het gebouw (40) geplaatst in de termijn van 5-10 jaar.

Franciscus en Constantijn

De Franciscus en Constantijn zijn door de quickscanscores (respectievelijk 59 – Oké gebouw, 72 en 64) en de leeftijd van de gebouwen (respectievelijk 38, 33 en 33 jaar) geplaatst in de termijn 5-10 jaar. Tevens biedt het scenario synergievoordelen ten aanzien van de urgentiecriteria en financiële schaalvoordelen.

Uit spreidingsoverwegingen van de investering en interim-voorzieningen kan besloten worden om of de nieuwbouw van De Wegwijzer en Willem van Oranje of de nieuwbouw van de Constantijn en Franciscus uit te stellen naar 10-15 jaar.

St. Bavo

De nieuwbouw van de St. Bavo is vanwege de quickscanscore van 57,5 en de leeftijd van 38 jaar geplaatst in de termijn 5-10 jaar.

Nieuwbouw Jorai

De nieuwbouw van de Jorai is vanwege de quickscanscore van 62 en de leeftijd van 56 jaar geplaatst in de termijn 5-10 jaar.

9.5. Investeringsopgave PO 2028-2033 (10-15 jaar)*De Keerkring*

De Keerkring is vanwege de quickscanscore van 69, maar ondanks de leeftijd van 65 jaar, geplaatst in de termijn 10-15 jaar. Het schoolgebouw is gedeeltelijk gerenoveerd en uitgebreid in 2005 en 2017.

De Kring en De Achtsprong

De Kring en de Achtsprong zijn nader te bepalen in relatie tot de keuze in Molenvliet-Oost, de keuze ten aanzien van het onderwijs in Middelland en het onderzoek naar het versterken van het openbaar onderwijs. Ter reservering is een bedrag opgenomen dat hoort bij een ruimtebehoefte voor 200 leerlingen.

Molenvliet-Oost

De (nog te bepalen) twee scholen in Molenvliet-West zijn geplaatst in de termijn 10-15 jaar. Zodoende kan de keuze ten aanzien van het onderwijs in Middelland worden afgewacht. Bovendien zijn de quickscanscores van de gebouwen Johan Frisoschool, De Achtsprong en De Molenwiek respectievelijk 67,5, 68,5 en 73. De leeftijd van de gebouwen is respectievelijk 27, 42 en 27 jaar. Ter reservering is een bedrag opgenomen dat hoort bij een ruimtebehoefte van het aantal leerlingen op de drie scholen samen in 2033.

9.6. Investeringsopgave Nieuwe Scholen

In dit IHP en in de bovenstaande doorrekening is geen rekening gehouden met het stichten van nieuwe scholen. Indien er sprake is van het stichten en huisvesten van een nieuwe school gaan gemeente en schoolbesturen gezamenlijk in overleg over de (financiële) consequenties op de afspraken in het IHP.

9.7. Investeringsopgave VO 2019-2033

Er zijn voor het VO de komende 15 jaar op basis van de huidige inzichten geen investeringsopgaven welke onderdeel uitmaken van het IHP.

Bijlage I – Toelichting BENG

Toelichting: consequenties Bijna Energieneutraal Gebouw (BENG)

Vanaf 1 januari 2021 moeten alle nieuwe gebouwen in Nederland Bijna Energieneutrale Gebouwen (BENG) zijn. Dit vloeit voort uit het Energieakkoord voor duurzame groei en uit de Europese richtlijn EPBD. De voorgenomen BENG-eisen gelden alleen voor nieuwbouw. Het beleid voor zeer energiezuinige bestaande gebouwen is nog in ontwikkeling. In Nederland leggen we de energiestatus voor BENG vast aan de hand van drie eisen (BENG-indicatoren):

- Maximale energiebehoefte: de maximale energiebehoefte is een optelsom van de energiebehoefte voor verwarming en koeling. Deze eis is opgenomen om te stimuleren dat gebouwen zo ontworpen worden dat zij zo min mogelijk energie hoeven te gebruiken. Bijvoorbeeld door een compacte bouwvorm, of door goede isolatie.
- Maximaal primair fossiel energiegebruik: Het primair fossiel energiegebruik is een optelsom van het primair energiegebruik voor verwarming, koeling, warmtapwaterbereiding en ventilatoren.
- Aandeel hernieuwbare energie: Het aandeel hernieuwbare energie wordt bepaald door de hoeveelheid hernieuwbare energie te delen door het totaal van hernieuwbare energie en primair fossiel energiegebruik.

Gebouwfunctie	Energiebehoefte	Primair fossiel energiegebruik	Aandeel hernieuw. energie
	kWh/m ² .jr	kWh/m ² .jr	%
Woningen en woongebouwen	25	25	50
Utiliteitsgebouwen	50	25	50
Onderwijsgebouwen	50	60	50